

Nepriklausoma

Lietuva

LITUANIE INDEPENDANTE • INDEPENDENT LITHUANIA • WEEKLY

Nr. 43 (45-tieji metai) 1985 SPALIO - OCTOBER 24 d. LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS 7722 GEORGE ST., LA SALLE, P.Q. H8P 1C4. Tel.: 366-6220 50 c.

ŠIEMET MŪSŲ SAVAITRAŠTIS "NEPRIKLAUSOMA LIETUVA" MINI 45-TUOSIUS SAVO GYVAVIMO METUS!

SAVAITINIAI ĮYKIAI

BRITANIJA PRISIJUNGIA PRIE SANKCIJŲ AFRIKAI

Kanados min. pirm. Brian Mulroney, Australijos min. pirm. Bob Howe, Indijos min. pirm. Rajiv Gandhi, Zambijos prezidentas Kenneth Kaunda ir Zimbabvės min. pirm. Robert Mugabe ypatingai stipriai reiškėsi sutarimo nuostatų sudaryme dėl sankcijų Pietų Afrikai. Juos priėmė ir Britanijos min. pirm. Margaret Thatcher.

41 Commonwealth'o valstybių vadai dalyvavo šiame suvažiavime Nassau, kad rastų būdą priversti P. Afrikos vyriausybę atšaukti per 6 mėnesius apartheido politiką. Tai daryti verčia vis didėjanti krizė ir represijos šiame krašte. Komunikate Pretoria raginama užbaigti ir karo stovį valstybėje bei paleisti iš kalėjimo Afrikos Nacionalinio Kongreso steigėją Nelson Mandelą (šalia kitų nuostatų).

Sankcijose numatoma: nutraukti paskolas; neimportuoti P. Afrikos auksinių pinigų; neduoti valstybinių paramų prekybos įstaigų steigimui Afrikoje; neparduoti ir neeksportuoti kompiuterių, ne branduolinės medžiagos; neparduoti alyvos ne ginklų; sustabdyti bet kokią militarinę bendravimą su P. Afrika.

NAUJAS IZRAELIO PASIŪLYMAS

Izraelio min. p-kas Shimon Peres įteikė JAV-ų Sekretoriui George Shultz autonomijos planą Izraelio okupuotoms Vakarų kranto ir Gazos sritims. Planas bus įteiktas Jordano karaliui Hussein'ui, siūlant tiesioginius pasitarimus tarp Jordano ir Izraelio "be PLO dalyvavimo". Jordanas pasakė Izraelio delegacijai, kad visose taikos derybose turi būti įjungti ir PLO atstovai.

Min. p-kas Peres vyriausybės siūlo:

- * stipriai sumažinti Izraelio kariuomenės skaičių miniose teritorijose;
- * administracinę savivaldą vietos palestiniečiams;
- * atšaukti Izraelio karinius nuostatus, varžančius palestiniečių tarnautojų judėjimą;
- * pritarimą ekonominiams planams sukurti darbų okupuotose srityse;
- * įsteigti Arabų banką Vakariniame krante;
- * atleisti cenzūrą palestiniečių spaudai.

Pagrindinio punkto, kad atsisako okupacijos - nėra.

APŠAUDYTAS ŽVALGYBINIS LAIVAS

Žvalgybinis šiaurės Korėjos laivas buvo nuskandintas po 3 val. mūšio ir išvarytas iš pietvakarių uosto Pusan'e Pietų Korėjoje.

Ministerija praneša, kad laivas buvo apšaudytas po to, kai nepaklausė įsakymo pasitraukti iš teritorijos. Po 3 valandų mūšio vandenyje, talkininkaujant lėktuvams, S. Korėjos žvalgybinis laivas buvo paskandintas, P. Korėjos laivas lengvai nukentėjo.

Žvalgybinio laivo igulos tikslas, anot gen. Chung, vežėsi ginkluotus agentus, kurie turėjo sunaikinti karinius ir kitokius valstybinius junginius bei šnipinėti P. Korėjoje.

PROFESIONALINIS ŽURNALIZMAS

Montrealio dienraštis "The Gazette" rugsėjo 28 d. buvo atspausdinęs žinią, kad gen. W. Jaruzelski, Lenkijos min. p-kas kalbėjo rusiškai Jungtinių Tautų 40-ties metų jubiliejinėje sesijoje.

Lenkijos Ambasados atstovas Ottawoje parašė laišką laikraščiu, pabrėždamas, jog tai netiesa. Min. p-kas Jaruzelski kalbėjo lenkiškai.

Žinoma, nors ir gėda dėl žurnalistų išsilavinimo, tokio asmens laišką privilegavo atspausdinti. Kažin kiek kartų tiems žurnalistams ir mūsų kalbos žodžiai su raidėmis ž.č. ir š. skambėjo kaip "rusiškai"...

PASKELBTI QUEBEC'O PROVINCINIAI RINKIMAI

Min. p-kas Marc Johnson'as pranešė, kad provincinius rinkimus skelbs gruodžio 2 dieną.

Quebec'o rinkiminiai įstatymai reikalauja, kad provinciniai rinkimai privalelo būti vykdomi 6-tą pirmadienį nuo jų paskelbimo.

Naujausi apklausinėjimai skelbia, kad opozicijoje liberalai, vadovaujant R. Bourassa'ui, pirmąja 12% prieš PQ.

Paskutinį kartą kvebekiečiai balsavo balandžio mėn. 13 d. 1981 m., kai PQ iš Parlamento 122-ųjų vietų laimėjo 80, liberalai - 42.

NĖRA TIKRO TEISINGUMO SOVIETŲ TEISMO SISTEMOJE

"Aš randu, kad jūsų rugsėjo mėn. 26 d. vedamasis: "Išklausykite visus parodymus", liečiantis teisėjo Jules Deschênes komisiją dėl karo nusikaltėlių Kanadoje, yra įžaidžiantis visus kanadiečius, kurie respektuoja Žmogaus Teises ir teisingumą.

Jūs patys pripažinote, kad Sovietų teisė yra abejotino teisingumo ir kad yra galimybės, jog daugelis "įrodymų" gali būti nešvarūs. Pridėkite prie to faktą, kad Sovietų Sąjungoje nėra žodžio laisvės ir bus aišku, kad teisėjas Deschênes, jeigu nuvyktu į Sovietų Sąjungą, niekada neturėtų galimybių išgirsti visų parodymų.

Neturint visų davinių, jama eiti į kompromisą negalima tikėtis ir iš jo reikalauti, kad jis galėtų patikrinti Sovietų patiektų "įrodymų" patikimumą.

Sovietų Sąjunga atsisakė leisti praversti apklausinėjimus pas save, pagal Britų tradicijas. Kitaip tariant, (Skaitytojai rašo "The Gazette", spalio 15, 1985)

C. Miller, Montreal.

Iš mūsų kanadiečių reikalau-

PRANEŠA LIETUVIŲ INFORMACIJOS CENTRAS

TRUMPAI APIE BALĮ GAJAUSKĄ

Balys gimė 1926 m. vasario 26 d. Dar esant gimnazistu, vokiečiai jį metus išlaikė kalėjime už rezistencinę veiklą. Kai atėjo sovietai, Balys gimtajame Kaune vadovavo jaunimo pasipriešinimo organizacijai, kuri skleidė atsisaukimus, vedė tautišką agitaciją. Apie 1948 m. jis užmezgė ryšius su suaugusių pasipriešinimo sąjūdžiu, ir už tai buvo suimtas ir nuteistas 25 metams. Anot Michailo Cheifeco, buvusio sovietų kalinio, kuris sutiko Balį etape, Gajauskas pasakojo: "Baigęs 25-rių metų bausmę, negalėjau įsiregistruoti Kaune. Be įregistravimo neduoda darbo, o kai neturi darbo - neregistruoja. Tik per stebuklą pavyko išeiti iš to užburto rato ir gauti įregistravimo atspaudą, bet įsidarbinti nesėjau, nes tuoju pačiu paėmė ir antspaudą išbraukė. Tuomet saugumo "išminčius" leido man gyventi Kaune be įregistravimo, o vėliau apkaltino pasų nuostatų pažeidimu".

Tuo metu po ilgosios bausmės, sugrįžęs į Lietuvą pas savo senutę motiną, Balys rinko archyvinę medžiagą apie Lietuvos pasipriešinimo istoriją bei vertė Solženycino "Gulag Archipelago". KGB vėl pradėjo jį terorizuoti. Aukščiausias sovietinis teismas Vilniuje 1978.VI.14 nuteisė Gajauską 10 metų griežto režimo lagerio ir 5 metus tremties. Balys yra kalinamas Permės regione Uralo centro kalnų vakarinėje dalyje, kur žiemą per 6 mėnesius temperatūra nukrinta -45° Celsijaus (šalčio). Balio sveikatą palaužė sunkios gyvenimo sąlygos lageryje; jo regėjimas labai nusilpo, ir jį kankina aukštas kraujospaudimas bei pilvo opos.

Cheifecas, dabar gyvenantis Izraelyje, toliau prisimena: "Kodėl saugumas, neturėdamas įkalčių, taip persekiojo Gajauską?... Pirmiausia: saugumiečiai įtarė ir, manau, teisingai, kad Gajauskas organizavo nuolatinę pagalbą lietuviams politiniams kaliniams Mordavijoje ir Urale. Net žydams, pagarsėjusiems savo vieningumu, pagalba lageryuose neateidavo taip tiksliai - visada laiku ir kiekvienam, kaip lietuviams. Daugelis senų lietuvių kalinių buvo sujaudinti, kad jie neužmiršti... Pagalba ateidavo iš visuomeninio politkalinių šelpimo fondo, kuriam vadovavo Aleksandras Ginzburgas, bet saugumas įtarė, kad Ginzburgui talkino Gajauskas..."

"Antra", - tęsia Cheifecas, - "saugumas pyko, kad Balys nedavė parodymų apie kitus asmenis. Manė, kad įkalinęs 25-rius metus, jis pabūgs ir padės 'nuskandinti' jei ne lietuvius, ne savuosius, tai bent svetimą Ginzburgą. Tačiau Balys niekada nebijojo ir nepataikavo..." Moralinį jo asmenybės potraukį jautė daugelis jo likimo draugų. Ne vienas kalinsys yra sakęs, kad Balio dvasia virto moraliniu lietuvių disidentų centru.

1978 liepos 27, nors ir su kliudymais, Balii buvo leista lageryje susituokti su savo sužadėtine Irena Dumbryte. Jis pasirodė "išieginio kostiumu" - su dryžuotais lagerio rūbais, o Irena atėjo pasipuošusi baltais vestuviniiais rūbais. Neleista sutvirtinti registraciją bažnytinėje santuoka. Trumpam pasimatyme prie prižiūrėtojų privaleta kalbėti tik rusų kalba. Nei pasimatymo pradžioje, nei jam pasibaigus, jaunavedžiai negalėjo vienas kitam net rankos paduoti pasisveikinant.

Po didelių fizinių ir moralinių kančių Balys visvien už laisvę kovoja, net lageryje, įstodamas į Lietuvos Helsinkio grupę. Būdamas kaliniu, jis taip pat parašė visą eilę pareiškimų ir straipsnių įvairiais klausimais, pvz., "Taika menama ar tikroji?" ir pan. 1981 m. Rothko fundacija Vakaruose Gajauskui paskyrė premiją už jo ištikimumą tiesos ir laisvės principams.

Balio teta Bernice Gajauskienė, iš Los Angeles, pakartotinai yra davusi prašymus leisti jos sūnėnui emigruoti su žmona Irena ir penkerių metų dūkrele Gražina pas ją į JAV-es. 1984 m. lagerio administracija neleido Balii dalyvauti jo mamos laidotuviuose Kaune.

Pagrindžio "Aušra" apie Balį rašo: - "Iš barbarų ir kanibalu negalima laukti malonės. Balio Gajausko asmenybė gėdina neveiklumą, smerkia abejingumą Tėvynės likimui, šaukia kovoti!"

Organizacijos bei asmenys yra raginami iki lapkričio 19 d. Reagan'o-Gorbačiovo susitikimo proga, rašyti laiškus, prašant Balį Gajauską paleisti ir jam leisti

DĖMESIO GYVENUSIEMS ŠVEICARIJOJE!

ŠVEICARIJOJE GYVENE LIETUVIAI prašomi atsi-

lepti. Š. m. LA PKRIČIO 30 d., JA UNIMO CENTRE, CHICAGO-JE organizuojamas s a s k r y d i s visų Šveicarijoje gyvenusių lietuvių.

Apie Jūsų dalyvavimą prašome pranešti artimiausioje ateityje: Birutei PRA PUOLENIENEI, 4335 S. Maplewood Av., CHICAGO, IL. 60632, tel. /312/927-2989.

emigruoti su šeima į JAV-es. Laiškus siųsti: Mr. Ronald Reagan, President of United States, The White House, Washington, DC. 20500.

Mr. Anatoly Dobrynin, Soviet Ambassador to US, Embassy of the USSR, 1125 16-th St. NW, Washington, DC. 20036.

JAV senatoriams (US Senate, Washington DC. 20510; ir US House of Representatives, Washington DC. 20515).

AMERIKIEČIAI GINA BALĮ GAJAUSKĄ

CREED (Christian Rescue Effort for the Emancipation of the Dissidents), krikščioniška žmogaus teisių organizacija Washington'e veda akciją už lietuvių sąžinės kalinį Balį Gajauską. Šia akcija, CREED siekia išnaudoti ypatingą politinį momentą - Reagan'o-Gorbačiovo lapkričio 19-20 d. pasitarimą, apšviesti plačiąja visuomenę apie 33 metus kalėjusio Balio Gajausko sunkią būklę ir išrūpinti jo išlaisvinimą iš lagerio bei leidimą jam emigruoti į JAV-es su šeima. Balio Gajausko teta, Bernice Gajauskienė, gyvena Los Angeles.

Antradienį, spalio 1 d. CREED supažindino su savo gelbėjimo akcijos planu plačiąją visuomenę JAV kapitolijoje. Dalyvavo apie 70 žmonių, ju tarpe kongresmanų ir senatorių, jų štabo narių, Washington'o lietuvių, spaudos korespondentų, žmogaus teisių veikėjų ir pan.

Dr. Ernesto Gordon, CREED pirmininkas, atidarė konferenciją perskaitydamas ištraukas iš Lietuvos Informacijos Centro išverstų į anglų kalbą Balio Gajausko raštų, gautų iš lagerio. Taip pat buvo išdalinta LIC paruošta Balio Gajausko biografinė apybraiža.

Disidentas Aleksandras Ginzburgas dalinosi įspūdžiais iš lagerio, kur kartu sėdėjo su Balii. Jis per vertėją rusų kalba aiškino, kad Balys dėl savo išminties ir teisingumo buvo kitų kalinių nepaprastai gerbiamas. Karštos politinės diskusijos kameroj kartais būdavo kitų kalinių nutrauktos, kad tik Balys turėtų ramybės skaityti ir rašyti. Šalia sunkių lagerio darbų, Balys vis rasdavo laiko studijom ir dažnai tęsdavo rimtas diskusijas su kitais kaliniais įvairiausiomis temomis pagal kalėjimo tvorą, kur kasdien valandėlei jiems buvo leidžiama pasivaikščioti.

Į susirinkusius dar prabilo kongresmanas Benjamin Gilman iš New Yorko ir ponias Jack Kemp. Balys Gajauskas bei už jį vedama akcija buvo plačiau aprašyta spalio 2 d. "USA Today" laidoj bei perduota per Amerikos Balso, Laisvosios Europos ir International Media News Service radijo laidas.

CREED skleidžia kitataučių tarpe 4000 Balio Gajausko plakatų su jo nuotrauka ir biografinėmis žiniomis. Šitokių būdu, ji skatina visuomenę rašyti prezidentui Reagan'ui, prašant jo įtraukti Balio amnestijos bei emigracijos klausimą į pasitarimų programą su Gorbačiovu. Norintieji įsigyti plakatus, gali rašyti: CREED, 117 Prince Street, Alexandria, VA. 22314.

KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

BE AUKŲ NEBUS DARBŲ!

NORINČIŲ DIRBTI YRA, BET ŠVIETIMAS, KULTŪRINĖ BEI POLITINĖ VEIKLA - IR VISI KLB DARBAI - NEJMANOMI BE JŪSŲ AUKŲ.

Nario įnašo, atsiskaitymus su PLB, neužtenka. Prašytumėm siųsti aukas KLB būstines adresu: KLB KRAŠTO VALDYBA, 1011 College St., Toronto, Ontario, M6H 1A8.

Aukoms virš \$ 15 bus išduodami pakvitavimai nuo pajamų mokesčio.

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la liberation de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS "NL" SPAUDOS BENDROVĖ.
REDAGUOJA – REDAKCINĖ KOLEGIJA
TELEFONAS: (514) 366-6220

Second Class Mail. Reg. Nr. 1952. Return postage guaranteed.
Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent
Lithuania Publishing Co., 7722 George St. LaSalle, P.O.
H8P 1C4

Metinė prenumeratos kaina \$ 18.00
Rėmėjo – \$ 25.00

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys ne-
būtinai turi atitikti redakcijos nuomonei. Rankraščiai gali
būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, grąžinami tik
iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba
leidykla neatsako.

Deschenes Komisija Svarsto Ar Vykti į Sovietų Sąjungą

V.A.Švilpys

Teisingumo ministerio John Crosbie įsteigta, pagal ministerio pirmininko Brian Mulrone'y nurodymą, nacių karo nusikaltėlių pajieškos komisija savo veiklą pradėjo 1985 m. vasario 7 d. Jai vadovauja teisėjas Jules Deschēnes. Buvo daroma eilė viešų ir uždarytų apklausinėjimų posėdžių, priimama raštai iš organizacijų, grupių ar ir net iš paskirų asmenų.

Rugsėjo mėnesio viduryje komisija paskelbė, kad peržiūrėjo 660 įtariamų asmenų sąrašą ir išrinko 8 asme-
nis, prieš kuriuos gauta rimtų kaltinimų. Komisija planuo-
ja vykty į Sovietų Sąjungą, Lenkiją, Olandiją, D. Britani-
ją ir JAV rinkti įrodymus prieš šiuos asmenis.

Bet komisija spalio 23 paskyrė specialų posėdį, kuriame teisingumo ministerijos atstovas ir advokatai oficialiai atstovaujantieji kai kurias organizacijas, galėjo pareikšti savo nuomonę: ar tikslu vykty į užsienius ir priimti ten siūlomą kaltinamąją medžiagą.

Teisingumo ministerijos advokatas Ian Binni pareiškė, kad ministeris John Crosbie mano, jog Deschēnes komisija turi mandatą rinkti medžiagą užsieniuose, bet ministeris pabrėžė, kad reikia apsaugoti asmenų reputaci-
ją, nepakenkti nekaltiesiems.

Kontroversija yra dėl vykimo į Sovietų Sąjungą bei priėmimą Sovietų patiekto kaltinamosios medžiagos. Žydu organizacijų advokatai mano, kad yra būtina vykty į Sovietų Sąjungą bei priimti Sovietų patiektą kaltinamąją medžiagą.

Irvin Cotler, atstovaujantis Kanados Žydu Kongresą, pareiškė, jog per 40 metų jam nežinoma, kad Sovietų patiekta medžiaga Vak. Vokietijos ir Amerikos teis-
mams būtų buvusi suklastota ar parodymai melagingi. Advokatas David Matas, atstovaujantis B'nai B'rith Žmogaus Teisių Lygą, pareiškė, kad Deschēnes sabotuos savo pareigas, jei nevyks į Sovietų Sąjungą. Komisijos darbas nebus pilnai atliktas.

Advokatas Jaroslav Botiuk, atstovaujantis buvusių Ukrainiečių Tautinės Armijos, pirmosios divizijos karius, pareiškė, kad...Komisija neturėtų santykiuoti su sistema, kuri yra diktuojama tironiškos vienos kraštutinės ideolo-
gijos diktatūros. Jei komisija rinks medžiagą Sovietų Sąjungoje, nukentės nekalti žmonės. Sovietai kaltina ukrainiečius ir baltus karo nusikaltimais, nes nori apjuo-
dinti jų veiklą, kuria jie siekia savo kraštams nepriklausomybės.

Advokatas John Sopinko, atstovaujantis Kanados Ukrainiečių Bendruomenę, nurodė, kad teisinė sistema komunistiniuose kraštuose neleidžia apkaltinti jam pasi-
naudoti Žmogaus Teisių apsauga. Toliau, komisija turėtų pranešti tiems 8 kaltinamiesiems, kad jie kaltinami ir kuo jie kaltinami. Įrodymų rinkimas Sovietų Sąjungoje prieš Kanados piliečius pažeidžia konstitucija garantuo-
tas pagrindines Žmogaus Teises Kanadoje ir diskredituoja Kanados teisinę sistemą.

Pagal adv. Sopinką, iš viso, kelionė į Sovietų Sąjun-
gą yra perankstyva ir nereikalinga, nes dar bylos neiškel-
tos. Kaip jausis Kanados teisėjas, jei jam sovietų proku-
roras neleis klausinėti laisvai pagal kanadišką procedūrą?

Ukrainiečiai buvo pakviesti advokatą Ivars Ierzins iš JAV, kuris dalyvavo keliolikoje bylų Amerikoje ir buvo apklausinėjimų liudininkas Rygoje ir Vilniuje. Des-
chēnes Komisija atsisakė leisti jam liudyti, bet adv. Sopinkas įteikė jo raštiškus liudijimus, kaip vyksta Soviet-
tų prokuroro apklausinėjimai ir kokie yra suvaržymai liudininkus egzaminuoti, dėl ko liudijimai pasidaro nepa-
tikimi.

Teisėjas Jules Deschēnes, išklausęs abiejų pusių pareiškimus, spalio 3 d. pareiškė, kad savo sprendimą dar atideda.

Lietuviai, latviai ir estai savo advokatų-stebėtojų šiuose Deschēnes apklausinėjimuose neturi (nėra prašę).

PANAIKINKIT OSI.

/Ištraukos iš Joseph Brevda straipsnio, atspausdinto 1985 m. birželio mėn. 10 d. laikraščio "NEW SOLIDARI-
TY" numeryje/. Vertė ir paruošė Jonas Buknaitis /tęsinys/

1974 metų balandžio mėn. pradžioje, aktyviai tuo metu dalyvavusi Watergate skandalo byloje, kongreso atstovė Elizabeth Holtzman pradėjo atakuoti INS (Immi-
gration and Naturalisation Service) t.y. Imigracijos ir Naturalizacijos skyrį, kad jis nesimaš jokių žygių pa-
traukti teisman tuos asmenis, kurie išvardinti Allen'o bei WJC (Pasaulio Žydu Kongreso) sąraše.

E. Holtzman ir jos bendradarbis kongreso atstovas Joshua Eilberg, tuo metu ejęs Atstovų Rūmų teisinės komisijos (skirtos imigracijai) pirmininko pareigas, skundė-
si, kad INS neveiklumas ir stoka JAV-ių vyriausybės

nenoro kooperuoti su sovietų pareigūnais, kaltinant JAV-
ių piliečius.

Jie du reikalavo padaryti atitinkamus žygius ir sukurti atitinkamus organus, kad Sovietų piliečiai galėtų būti liudininkais bylose asmenų, kurie nurodyti jau minė-
tam sąraše. Tie liudininkai buvo daugiausia iš Rytinės Europos.

Valstybės departamento (State Dept.- tolygu Užsienių Reikalų ministerijai) atstovas Linwood Holton jiems atsakė nurodydamas, kad "Mums telieka vienintelis kelias prašyti Sovietų Užsienio Reikalų ministerijos, kad surašytų tariamuosius liudininkus... tačiau patikrinti jų patikinamumą jokių būdu negalėtume".

Nežiūrint to, praėjus dviem savaitėm po presiden-
to Nixon'o atstiatydinimo, Henry Kissinger'is susitiko su prezidentu Ford'u ir tada buvo nutarta, kad State Dept. (Valstybės departamentas) kreipsis į Sovietų Sąjun-
gą dėl bendradarbiavimo tyrinėjant WJC įteiktą sąrašą.

1976 m. sausio mėn. 7 d. H. Kissinger'is išleido įsakymą dėl platesnio bendradarbiavimo su Sovietų Sąjun-
ga, ieškant ir tardant tariamuosius nacių karo nusikaltė-
lius JAV-ėse. To potvarkio dėka amerikiečių ambasados Maskvoje pareigūnai pradėjo susitikinėti su Kremliaus atstovais dėl galimų INS tyrinėjimų.

Tuo pat metu kongreso atstovė Holtzman dažnai vyko į USSR susitikti su Sovietų Generalinio Prokuroro padėjėju generolu Mikhail Malyarov'u bei kitais.

Tipingas po to sekusių tyrinėjimų pavyzdys yra Čerim'as Soobzokov'as, kaukazietis, gyvenęs New Jersey valstijoje, JAV-ėse, apkaltintas, jog jis esąs nacių karo nusikaltėlis. Apskundė jį kitas kaukazie-
čių bendruomenės atstovas ir varžovas į tos bendruome-
nės atstovus.

New York Times laikraštyje tuos šmeižtus plačiai aprašė reporteris Howard Blum, kuris 1977 m. išleido knygą, pavadintą "Wanted!" ir joje vėl pakartojo neteisin-
gus kaltinimus prieš Soobzokov'ą. Tos knygos išleidimą finansavo New York Times ir Village Voice. Šiandien Village Voice laikraštis yra the Institute for Policy Studies garsiakalbis. O tasai institutas palaiko KGB varomą propagandos akciją prieš SIDI (Erdvių Gynybos Iniciatyvą) ir pačią Ameriką.

Kad surastų daugiau tariamų įrodymų prieš Soobzo-
kov'ą, Tony de Vito (Holtzman'o patikėtinis) keliavo į Sovietų Sąjungą, o Holtzman tuo pačiu metu puolė INS, kad neapkaltino Soobzokov'ą.

Teismo eigoje, kurios metu New York Times ir Blum buvo kaltinami šmeižtu, paaiškėjo, kad melagin-
gų įrodymų šaltinis prieš Soobzokov'ą buvo trys asmenys Hocket, Chaoko ir Neguch. Jie vėliau prisipažino, jog nei vienas nematė tariamų Soobzokov'o nusikaltimų.

Dar daugiau: visi trys buvo priversti prisipažinti, kad jie patys nuspėpė savo karo metu bendradarbiavimą su naciškomis organizacijomis. Nežiūrint prisipažinimo, kuris pažeidė JAV-ių imigracijos statusus, kuriuos OSI tariamai bando įgyvendinti, nei vieno tų minėtų trijų asmenų OSI nepatraukė teisman. (bus daugiau)

GORBAČIOV'UI PARYŽIUJE NEPASISEKĖ S.Š.ETKUS

Lietuvis pasakytų: "Išsi-
kėlė su ereliu - nukrito su
varna". M. Gorbačiov'as Pa-
ryžiun atvyko tartum ant
septinto debesies. Atvažiavi-
mo tikslas - sujaudinti visą
pasaulį - suskaldyti Vakarų
sąjungininkus. Šiai užduo-
čiai M. Gorbačiov'as buvė
labai gerai pasiruošęs. So-
vietų propaganda visame pa-
saulyje iš anksto dirbo išsi-
juosusi, vaizduodama prez.
Rėagan'ą baisiausiu taikos
griovėju, o M. Gorbačiov'ą -
kilniausiu taikos apaštalu.

Prancūzai, nemažai sen-
sacijų mėgėjai už amerikie-
čius pirmiausia slapta tikėjo-
si, kad M. Gorbačiov'as "apa-
kins" visus savo ir savo
žmonos gera išvaizda bei
elegantiškumu. Visa tai pa-
sibaigė tuo, kad netrukus jis
tapo charakterizuotas šitaip:
"Senas vynas naujoje bonko-
vėje". Kiti dar pagražino kitu
variantu: "Tas pats sovietiš-
kas kvasas, tik kitokiame bu-
telyje". Garsusis žurnalistas
ir televizijos žinių "inkaras"
Dan Rather per žinių prog-
ramą paskelbė, kad Paryžiu-
je M. Gorbačiov'as nusipirko
tokius naujus pusbačius, kad
paliko ant jų net kainos
ženklą bedėvėdamas... /4-
tojo kanalo žinios spalio 4 d.
vakare/. Jo žmonai pasise-
kė kiek geriau. Spauda nu-
rodė, kad ji neišeina iš mačų
salonų; kad yra elegantiška
ne Paryžiuje, bet Maskvoje.

Bendrai paėmus, žurnalis-
tas Dan Rather yra laikomas
"prosovietinių" pažiūrų, kaip
ir pats 4-tasis TV kanalas,
kurį kaip tik dėl to nori nu-
pirkti šio kanalo "priešai"
už kelis bilijonus dolerių, ir
gal nupirks. Galėjo būti ir
kita to žurnalisto "išpuolio"
priežastis. Spaudos konfe-
rencijos metu Dan Rather
paklausė M. Gorbačiov'o
d klausimus: 1-Kodėl žyda,

nėra išleidžiami savo tėvy-
nėn ir 2- kiek iš viso yra
Sovietų Rusijoje politinių
kalinių?

Visas pasaulis, sulaukęs
kvapą, laukė M. Gorbačiov'o
atsakymo į šio garsiojo žur-
nalisto sklandžiai suredaguo-
tą klausimą. Ir ką gi - M.
Gorbačiov'as išsisuko nuo
klausimo! Sumurmėjo kažką
apie tai, kad jis jau yra kaž-
kur ir kažkada į šį klausimą
atsakęs. Tokios taktikos lai-
kėsi jis ir visų kitų, jam ne-
patinkamų klausimų atveju
šioje ir kitose spaudos kon-
ferencijose, įskaitant ir tą,
jo paties surengtą Kremliu-
je "TIME" redaktoriams. Ta-
da į redaktorių H. Grun-
vald'o pastabą, kad Vakarai
pirmoje eilėje norėtų ne au-
siginklavimo, bet panaikini-
mo priežastį, keliančių ap-
siginklavimą - M. Gorbačiov'
as irgi numurmėjo visai ki-
ta kryptimi.

Visa tai laisvojo pasa-
lio spauda semai pastebėjo
ir todėl visai teisingai įtaria,
kad ir M. Gorbačiov'as sie-
kia apgaulės būdu pasiekti
Sovietų Rusijai geriausių
sąlygų ginkluoties kiek ji to
nori, o Amerikai nori suriš-
ti rankas netik "Žvaigždžių
karų" gynybos sistemoje, bet
ir visoje kitoje ginkluotėje.
Tai vargiai Sovietams pa-
siseks, nes Amerika jau yra
toli nuėjusi "Žvaigždžių ka-
rų" sistemos darbe, įvykdy-
dama tokius Lazerio spindu-
lių bandymus, kokių neseniai
dar nesitikėjo nė tikėtančiai
pasaulio mokslininkų. M.
Gorbačiov'o politinis pasi-
reiškimas Paryžiuje parodė,
kad ir šitas Sovietų vadovas
nič niekuo nesiskiria nuo jau
buvusių. Visi jie nuo paties
Lenino laikų, įsitikinę, kad
jie gali pasaulį užkariauti
vien tik gerai išvystyta ap-

d klausimus: 1-Kodėl žyda,

(Nukelta į 3 psl.)

SKOLA - NUOMA /LAND-LEASE/ KŪDIKIS NENATŪRALIOS SĄJUNGOS

Romen Farov
(tęsinys)

Bet- jau buvo išryš-

kėję, kad šio karo Sovietų Sąjungos ir Amerikos tikslai
visiškai skirtingi. Visiškas Sovietų nedalyvavimas 1944
metų rugpjūčio mėn. Varšuvos sukilime, sovietinės santvar-
kos įvedimas užimtuose kraštuose: Lenkijoje, Rumunijoje
bei Bulgarijoje - amerikiečiams atvėrė akis ir juos sukrė-
tė.

Amerikos pasiuntinys Harriman'as, kaip ir prieš jį
buvęs admiras Stanley atvyko Maskvon tikrai įsitikinęs
galimu abipusiu bendradarbiavimu. A rčiau pažinęs rusų
siekius, pamatė, kad bet koks bendradarbiavimas yra ne-
galimas. Savo pranešime Washingtonan rašė: "Mūsų vi-
sokeriopą pagalbą rusai priima, kaip mūsų silpnybės ženkl-
lą. Mes neturime su jais šiomis sąlygomis bendradar-
biauti".

F.D. Roosevelt'as, kūrėjas ir siela besąlyginės pa-
galbos Rusijai, mirė 1945 m. balandžio mėn. 12 d. tada,
kuomet amerikiečiams, nustebintiems Sovietų vedama po-
litika Rytų Europoje, kilo klausimas: ar teisingai jiems
buvo tiekama pagalba?

Naujasis prezidentas Harry Truman'as neturėjo pa-
tyrimo nei kongrese, kur stiprėjo balsai prieš "Skolos
Nuomos" įstatymą, nei užsienio politikoje. Pasiuntinys
Harriman'as jau buvo prašęs, kad leistų atvykti Washing-
tonan, kur galėtų asmeniškai išaiškinti dabartinę situaciją.
D. Roosevelt'as tokio susitikimo nenorėjo, prez. H. Tru-
man'as - labai pageidavo. Tokiam atvykimui atsirado ir
puiki proga. Molotov'as turėjo vykty į San Francisco Su-
jungtų Tautų konferencijon. Harriman'as turėjo jį lydėti.

Molotov'as pasirinko mažiau pavojingą kelią per Sibirą -
Alaską, o Harriman'as vyko tradiciniu trumpesniu keliu,
ir į Washington'ą atvyko kelias dienas anksčiau.

Tomis dienomis jis susitikinėjo su prezidentu, kong-
resmanais bei vadovaujančiaus valstybės departamento
asmenimis ir visur aiškino savo įsitikinimus. O jie buvo
nedžiuginantys. Kai tik Sovietų Sąjungą gauna teisę kont-
roliuoti kurią teritoriją, tuoj siekia to paties kaimyninėje.
Gavus kontrolės teisę, tuojau įveda sovietinę santvarką su
savo slapta policija, laisvių panaikinimu, areštais ir t.t.

Amerika pasijuto atsidūrusi prieš Europos pavergimą
Ji pamatė, kad pats laikas nutraukti pataikavimo politiką.
Reikalinga griežtai pareikšti, kad esame aiškiai nusistatę
prieš jų vedamą politiką Rytų Europoje. Prezidentas Tru-
man'as gerai pasiruošė susitikimui su Molotov'u, ir ka-
da pastarasis atvyko, buvo sutiktas griežta kalba. Molo-
tov'as apstulbo ir sako, kad su juo dar niekas nėra taip
kalbėjęs. Truman'as atsakė: "Įvykdykite savo pasižadėji-
mus - laisvus, demokratiškus rinkimus Lenkijoje, ir su
jumis bus kitaip kalbama".

Karo su Vokietija pabaiga jau artėjo, dirbtinė Sovie-
tų Sąjungos - Amerikos "sąjunga" braskėjo...

Truman'as, būdamas vice-prezidentu, nieko nežinojo
apie keturis metus gaminamą atominę bombą, tapęs pre-
zidentu - sužinojo, ir jo politika galėjo dar sugriežtėti. Pa-
taikavimo politika buvo užmiršta.

Vos porai dienų praėjus po 1945 m. gegužės 9 d., t.y.
gegužės mėn. 11 d. Truman'as įsakė tuojau sustabdyti
siuntas pagal Skolos-Nuomos įstatymą. Pakrautus ar te-
bekraunamus laivus - iškrauti, esamus vandenynne - grąžinti
atgal. Sovietų Sąjungą pajuto nelauktą smūgį. 1948 m.
Molotov'as, kalbėdamas su amerikiečių prekybininku sa-
kė, kad Stalinas šiuo Amerikos gestu buvęs labai nepa-
tenkintas. Vėliau, atsakydamas paskolos Molotov'o padik-
tuotom sąlygom santykius dar labiau atšaldė, ir tai buvo
šaltojo karo pradžia.

Pasitarimai dėl atsiskaitymo už gautas Skolos -Nuo-
mos įstatymo gėrybes prasidėjo 1947 m. Amerika nereik-
kalavo apmokėti už kariškus reikmenis: lėktuvus, tankus,
patrankas ir t.t. Buvo reikalaujama atsilyginti tik už ne-
kariškas gėrybes: garvežius, sunkvežimius, fabriku įren-
gimus, iš viso 2.6 milijardus dolerių. Visa tai dar buvo
Sovietų naudojama. Sovietų Sąjunga buvo labai nepaten-
kinta Amerikos patiekta sąskaita: "Mes jus gindami, krau-
ją liejome, o jūs reikalaujate pinigų". "Skola yra skola, ir
įdamai pagalbą, sutikote su visom sąlygom", - buvo A me-
rikos atsakymas. Rusai aiškino, kad reikalavimas už ne-
kariškas gėrybes esąs labai išpūstas. Derybos tęsėsi vi-
sus metus, kol amerikiečiai reikalaujamą sumą sumažino
iki 1.3 milijardo dolerių. Sovietai sutiko mokėti 170 mi-
lijonų. Amerika nusileido iki 800. milijonų, rusai pasiūlė -
300 milijonų.

1952 m. sausio mėn. tuolaikinis Amerikos Valstybės
Sekretorius Dean Acheson'as derybas nutraukė ir pasiū-
lė reikalą spręsti perduoti tartptautiniam arbitražui. So-
vietai atsisakė. Tada New York Time išspausdino
straipsnį apie pažįstamą akiplėšiško taktiką. "Prav-
doje" - rašiny, kad amerikiečiai elgiasi kaip lupikautojai.

Mirė Stalinas. Atėjo valdžion Chruščiov'as, kuriam
prekyba su Amerika irgi buvo reikalinga. 1959 m., susi-
tikęs su prezidentu Eisenhower'iu, paprašius Amerikos
kreditų, gavo atsakymą: "Atsiskaitykite už Skolos -Nu-
mos įstatymu gautas gėrybes, kitaip Kongresas niekada
nesutiks duoti jokių kreditų". Chruščiov'as su tuo sutiko
ir 1960 metų sausio mėn. Washington'e prasidėjo pasita-
rimai. Bet jie toliau nepajudėjo, kaip nuo Stalino laikų.
Amerikiečiai reikalavo pirmiausia pabaigti su Skolos -
Nuomos išpareigojimais. Sovietai reikalavo, kad viskas
būtų įjungta į bendrą sumą, kad būtų taikomas didžiausio
palankumo principas ir kad būtų duodama didelė paskola.
Derybos, kaip ir anksčiau, baigėsi be jokio susitarimo.

Bėgo metal. Chruščiov'ą pakeitė Brežnev'as, kuriam
Amerikos kapitalas taip pat buvo reikalingas. Skolos -Nu-
mos įstatymas abejoms pusėms tapo neperžengiama kliū-
timi.

JALTOS AUKOS

/ tęsinys /

Čia stovėjo konvojaus dalis, kurin buvo sutalpinti visi tie, kurie verčiami "savanoriškai" pakliuvo į sunkvežimius.

Apklausinėjantis karininkas aštriai sušvilpė švilpuką /George Družakin'as dar ir dabar aiškiai prisimena tą garsą/ ir motorai priekinių važmenų pradėjo užti. Jiems tostant, kai kurie iš paskutiniųjų sunkvežimių šaukėsi skausmingai, kad ir jie yra senieji emigrantai. Bet kari - ninkas šaukė atgal, kad savo noru sulipo ir turi važiuoti. Momentą dar matėsi jų skausmingi veidai ir paskui visi dingo kelio užsisukime. Nemaža jų tikrai buvo senieji emigrantai. Dabar jie vyko į SMERSH tardymo centrą Graze ir po to į mirties stovyklą Kemerovskaja apskrityn, netoli Tomsko, Sibiran.

Tai 50 paleistųjų karininkų sugrįžo į Weitenfeld'o stovyklą prieštaringais jausmais: džiūgaudami, kad paskutinę minutę neišaiškinamu būdu buvo paleisti, apgailėdami išvežtus bičiulius ir gilumoje įtarinėdami, kad dar jie nevisiškai saugūs. Bet - čia, sugrįžus į narvą, jie gavo tvirtus užtikrinimus, kad dabar jau niekas negalės privers ti juos sugrąžinti Sovietams. Tą vakarą, kai George Družakin'as nusiėmė savo kepurę, pamatė, kad dėl nepaprastų įtampų, kurias reikėjo pergyventi, visi jo plaukai buvo nuslinkę. Kitą dieną juos gaben o pietų kryptimi į stovyklą, kur daugelio nustebimui pamatė tūkstančius senosios emigracijos rusų. Komendantas pulkininkas Rogožin'as išaiškino, kad jis išgavo iš britų užtikrinimus, jog visi esantieji šioje stovykloje prie Klein St. Veit yra saugūs nuo grąžinimo. Vėliau jie visi buvo paleisti, ir gavo darbus bei butus Vakaruose.

Iškosi apie 4.000 kitokio rango kazokų. Welsh Guards kapelionas, kun. T. M. H. Richards aiškiai prisimena savo apsilankymą, bandant juos paguosti. Besirenkan tiems mažiems vaikams jis išdalino šokolado. Daugelis vyresniųjų vyrų buvo imponantiškos ir šaunos išvaizdos; su kauriais galėjo susikalbėti angliškai. Kitą dieną juos susodino "be incidentų" į sunkvežimius iki Gurk geležinkelio stoties toliau slėnyje. Gegužės 30 d. popietyje visi, be kelių pasilikusių arklinių prižiūrėti arklius, buvo išvežti į Judenburgą. Iki jo juos lydėjo ginkluota palyda. Majoras Warre iš 27th Lancers aplankė Sovietų kontroliuojamą postą Judenburge, kur jam buvo pasakyta Raudonosios Armijos /arba NKVD/ karininko, kad visi atvežtieji kazokų karininkai bus sušaudyti ir kad vyrai, jeigu dirbs, galės gauti valgyti.

Šitokios žinios ir išėjimai dar anksčiau pasiekę kazokus 6th Armored Division vietovėje padarė tai, kad iš apylinkės pradingo visi vokiečių karininkai ir kitokio

laipsnio kariškiai su dideliais kačiūmi kazokų. Be to, priskaityti reikia ir išgelbėtuosius-atšauktuosius nuo grįžimo Weitenfeld'e. Galop ir brigadierius Usher'is atsisakė ne taip, kaip brigadierius Mussion'as Lienz'e - priversti grįžti moteris. Jos visos buvo paleistos. Judenburge NKVD įtūžę nérési iš kailio, kai pamatė, koks menkas kontingentas, palyginus su tuo, ko jie tikėjosi, juos pasiekė. Jie siuntė įpykusius skundus generolui Murray. Šis tą va - karą sušaukė pasitarimą aptarti situacijai. Rifle Corps I -jam Batalijonui buvo pavesta apjauškoti apylinkes, ar nebūtų pasislėpusių kazokų. Kadangi majoras Howard'as savo žinioje turėjo tikrai 700 vyrų apžiūrėjimui didžiulio ploto miškų ir nepraieinamų kalnų, jis prieštara vo.

- Tad kiek vyrų Jums reikėtų? - paklausė generolas.
- Apie 20.000, - atsakė majoras Howard'as. Generalo Murray's akys mirktelėjo linksmi:
- Na, tai pasitenkinkit tuo, ką turite, - sumurmėjo.

Majoro Howard'o vyrai galų gale surado apie tuziną iš pradingusių tūkstančių. Sovietai nebesiskundė nei gen. Murray, kuris buvo visai patenkintas, kad daugelis "prazuvo". Jis taip pat buvo labai patenkintas, kai jam pranešė, jog brigadierius Usher'is buvo "tikrai labai smagus, kad geras skaičius galėjo pabėgti ir galvos dėl to sau nesuko".

Šie incidentai rodo labai reikšmingą faktą, kad buvo įmanoma pakeisti įvykių eigą. Jeigu taip būtų apsispręsta, bent dalis, o labai galimas dalykas ir visi senieji emigrantai, taip neteisingai perduoti Sovietams, galėjo būti išgelbėti kaip ir Ostrovsky su savo bičiuliais. / b. d. /

PARYŽIUJE NEPASISEKĖ...

(Atkelta iš 2 psl.)

gaulės propaganda. Tai aną dieną prisiminė ir pats prez. Reagan'as, kai reporteriai jam pranešė M. Gorbachio'v'o viešą pasižadėjimą, jog Sovietų Rusija niekada karo nepradės.

Prezidentas atsakė, kad tai nėra naujiena, nes nuo paties Lenino laikų skelbiama, jog Sovietų Rusijai pasaulis įkris į ranką, kaip prinokęs obuolys. Užtai dabar sovietinė spauda kaltina Amerikos prezidentą "įžeidus Leniną". Savo laiku Leninas ir pats prisipažino klydęs daugelyje ekonominių

reikalų, įskaitant ir tais laikais marksistų mėgiamą "arkliuką" - klasių kovą. Sovietams, žinoma, ne tai rūpi. Jiems rūpi jų propagandos tikslai, kuriems turi tarnauti ir pats Leninas, seniai besilis šalyje, kurios diktatūra nenori jokios tikros taikos, jokios ramybės nei sau, nei jos pavergtom tautom. Bet grįžkime į Paryžių.

Paryžiuje M. Gorbachio'v'as buvo pilnai įsitikinęs, kad jau ką-ne-ką, bet Prancūziją tikrai patrauks nuo Amerikos į savo pusę, nes juk Prancūzija Sovietų yra garbinama, kaip "įstikimiausias Sovietų Rusijos draugas". Čia teko pirmas tikras smūgis teat-

rališkam M. Gorbachio'v'ui. Sov. Rusijos imperiją kitų Prancūzijos prez. F. Mitlerand'as pareiškė Sovietų vadovui, kad šiam nepasiseks įkalti plyšio tarp Prancūzijos ir kitų Vakarų sąjungininkų; kad jis atmets Gorbachio'v'o pasiūlymą tartis atskirai su Prancūzija dėl nusiginklavimo ir "Žvaigždžių karų" sistemos.

M. Gorbachio'v'as seniai gąsdina pasaulį, kad jei Amerika neatsisakys savo erdvių - kosmoso ginkluotės, tai tada ir Sovietų Rusija pradės kurti savo sistemą, ir kad jokios išlaidos Rusijos nesubankrutuos. M. Gorbachio'v'as turi galvoje, jo paties neseniai paskelbtą baubą, kad Amerikai "Žvaigždžių karų" sistema kainuos vien tik pradžioje apie 70 milijardų dolerių. Nurodė, kad tai "neįsivaizduojama suma". Pats palygino, kad tokia suma yra 4 kartus didesnė už branduolinių ginklų sistemos sukūrimą ir daugiau negu du kartu didesnė už žmogaus išlipimo mėnulio projektą.

"Time" redaktoriams M. Gorbachio'v'as paaiškino, kodėl Sovietų Rusijai būtina pakelti ekonominį gerbūvį vėl tuo pačiu skundo metodu, kaip ir visados: kalti dėl to visi Sovietų Rusijos prieštai, tik ne pati Rusija. Iki II-o Pasaulinio Karo sovietai teisingai carų paliktu skurdą; dabar teisingai praėjusiais karais, tarytum kiti kraštai gyvena be jokių katastrofų, be jokių vargų. Prisiminti tereikia tik kad ir Vakarų Vokietiją arba ir Japoniją.

Tikra Sovietų Rusijos atsilikimo priežastis yra socialistinio planavimo praplatinti

Sov. Rusijos imperiją kitų tautų sąskaiton. Kainuoja sovietams tvirtovių, jų tarpe ir Ignalinos strateginė atominė elektrinė. Mažai, gamtiškai švariai Lietuva! ne tik ji nereikalinga, bet ir labai pavojingas dalykas. Ignalinoj, aišku, sėdi visi rusai ir nė vieno doro lietuvio, gerai išmanančio apie šios rūšies atominę "parako statinę", galinčią kad ir per klaidą, sunkiai sužaloti visą Lietuvą. O kur dar išlaikymas karinių bazių Lietuvoje ir ypač visose kitose pasaulio šalyse, įskaitant ir Kubą, kainuojančią apie 6 milijonus dolerių per dieną!

Kam visa tai reikalinga Sovietų Rusijai? Aišku, kad imperialistiniams tikslams, prieš kuriuos dabar visas laisvas pasaulis ir išstojo, vadovaujamas Amerikos ir jos gambiausio prezidento. Jei Sovietai trokšta taikos, tai to gali lengviausiu būdu pasiekti. Reikia tik išeiti iš užimtų svetimų kraštų. Tam dar yra laiko, bet nedaug. Reikia tikėtis, kad tai mato jau ir pats M. Gorbachio'v'as. Gal nebetolimas laikas, kai iš Sovietų Rusijos rankų bus išmušti visi tie atominiai ginklai, su kuriais Sovietų Rusija terorizuoja laisvąjį pasaulį. Ką sovietiniai svetimų žemių grobikai darys be šių teroro ginklų? Gal pasikeis, susidursi su normaliu tautų gyvenimu?

Taip ir būtų geriausia ne tik pavergtom tautom, bet ir pačiai Rusijai, taiklu būdu netekus "Ivano Grioznojo - Žiauriojo Ivano" despotinės valdymo formos.

DALYKAI, KURIŲ NEVERTA KLAUSINĖTI ATVYKĖLIŲ IŠ LIETUVOS

KORUPCIJA KARIUOMENĖJE

8.

/ tęsinys /

Bet niekas neateina pakeisti. Nežiūrint, kad autorius matė pro langą išvedžiojamus sargybinius, niekas nepasirodė iki ketvirčio iki aštuonių. Jis bando atkreipti į tai praeinančio karininko dėmesį, bet už tai gauna velnių, nes sargybinių draudžiama kalbėti poste. Neiškętęs pasakotojas šauna per langą į lauką. Triukšmas. Jį varo daboklėn. Atima šautuvą, diržą ir įstumia celėn, nepranešę kuriam laikui.

"Sėdžiu atskiroj celėj. Teisingiau ne sėdžiu, o stoviu. Nėra ant ko atsistėti. Nei gulto, nei taburetės. Iš manęs atėmė milinę. Kameroj šalta ir drėgna. Pastovėjau, pavaikščiojau po kamerą, patūpčiojau. Apšilau, bet pavargau. Juk ir prieš tai prisistovėjau eidamas sargybą. Ir štai vėl stovėti. Praėjo valanda, kita. Ar turiu aš teisę į ką nors tokio, kad galėčiau prisėsti ar atsigulti - aš nežinau. Pamėginau prigulti ar pasėdėti ant grindų. Nuo cementinių grindų dvelkia kapo vėsa. Atsistoja. Spyriau koja į duris. Žvilgtėrėjo sargybinių išvedžiotojas:

- Tau ko?

- Pašauk budintį karininką!

Praėjo kiek laiko. Pasirodė pagaliau dežuruojantis vyr. leitenantas Kolesničenko. Trenkia nuo jo, tarsi visą savaitę būtų mirkęs vodkoj.

- Ko tau reikia?

- Duokit milinę!

- Tau nepriklauso.

- Šalta!

- Kurortuose pasikepinsi.

Naktį į mane dėbteli sargybinių išvedžiotojas:

- Ar nori eit bulvių skust?

- Su malonumu.

Malonumas menkas, bet vis tik galima pasėdėti šiltose patalpose, atšilti.

Sėdžiu virtuvėj, skutu bulves. Šalimais sėdi su šautuvu sargybinių išvedžiotojas. Daboja mane. Faktinai prailenkiu su nuostatais. Sargybinių išvedžiotojas ne savo poste. Priešingai man, jis neturi teisės sėdėti, valgyti, gerti, rūkyti, atlikinėti žmogiškuosius reikalus. Vadinas, reikia, kad kas jį pavaduotų. Vadinas, mane saugot reikia viso būrio, nemažiau trijų asmenų - vieno budėtojo, vieno stovinčio poste, vieno miegančio. O jiems pakeisti reikia dar vieno - sargybinių išvedžiotojo".

Tą kartą autorius išsikrapšto iš bėdų, kai jį aptinka virtuvėje kuopos vadas. Kai jį nubaudžia dabokle kitą kartą, jis keliauna į apsišvietę. Išiaiškino, kad pagal karinius statutus /kurių kareiviai nežino/ jam privaloma turėti dieną taburetę, naktį - gultą ir milinę. Jei temperatūra celėj būna žemiau 16 laipsnių, milinė turi būti išduodama ir dienos metu. Be to, areštuotiems leidžiama skaityti laikraščius, karinius statutus ir politinę literatūrą. Kai ateina jo vest daboklėn vyresnysis leitenantas, jis

1984.X.24

nustemba, kad Voinovič'ius templa su savim "SSSR diplomatijos istoriją", Lenino tomelį, Stalino veikalą ir dar pundą statutų. Net nusikabina neštis nuo sienos termo - metrą.

Iš Voinovič'iaus apsakymų matosi, kad kaip visur pasaulyje, yra praraja tarp eilinių ir viršininkų. Karininkams itin svarbios kareivių nuotalkos ir jie telkiasi sau į pagalbą špiegus, skundikus. Vieną tokį šnipelį pavyksta Voinovič'iu išsišifruoti. Net perkalbėti po to draugus, kad jie nevykdytų slapto teismo baumės. O išpailnojo tas pilietis į "stukačius", kaip juos vadina, už tai, kad karininkas išaiškino, jog jis buvo nukniaukęs dvi milines. Tai buvęs nepaprastas įvykis. Vagišlavimo Raudonojoje Armijoje, kaip kad visose kariuomenėse, būna. Bet iki tol tokių stambių vagysčių nepasitaikydavę:

"Iki tol", -sako autorius, - "mes kniaukdavom vien muilą, kurį neskaičiavę laikė fanerinėse dėžėse. Muilą vogdavo visi, ir vakarais, maždaug tarp vakarienės ir naktinio patikrinimo, nešdavo į gretimą kaimą pardavinėti lenkams arba paprasčiausiai, mainyti į vyną. Bet milinių - niekad!"

Būdinga, kad nenubaudę išdaviko, kareiviai atsikeršija karininkui, įvėlusiam tą pilietį šnipinėjiman. Paskutinę dieną, kai juos išrikiuoja išleidžiamus atsargon, atsišveikiniui, visi, kaip vienas jie atsaisako paspausti karininkui ranką. Pasak autoriaus, tas įvykis taip paveikęs tą kapitoną, kuris visiems grąšindavo teismo suolu, kad jis tapęs visai kitu žmogumi.

Kitas incidentas nemažiau vaizdžiai aprašo kareivių nuotalkas. Užsigavęs, kad kazematuose pašlijusi drausmė, vyr. ltn. Pavlenko sugalvoja nubausti būrį nakties pratybom anapus rajono ribų ir išveda dalinį:

"Matomai Pavlenko buvo nekokių psichologu. Jis nesuprato, kad mums išeiti anapus teritorijos nuolatos su pamos spygliuotų vielų, kad ir trumpam, kad ir naktį, kad ir rikiuotėje, ir pražygiuoti pro šalį kažkokių namūkščių, už kurių tamsių langų teka nesuprantamas mums kažkoks svetimas gyvenimas, kad toks pasivaikščiojimas nebuvo mums jokia bausmė, o priešingai - laime.

Bet kur gi jis mums veda? Va, liko miestelis už mūsų, o iš abiejų permirkusio vieškelio pusių - laukai, nuplieksti mėnesienos žerėjimo.

- Kuopa! s s s! stok! Tankai iš dešinės, kavalerija iš kairės! - nespėjo jis išrėkti komandos "Išsisklaidyt!", kai mes išsilaikstėm kas kur".

Bet kai Pavlenko įsakė kuopai stot rikiuotėn, vyrai, suvirte į kopūstų lysves, nė krust!

"Gulim, rūkom prisidengdami, pagal visas maskavimo taisykles, suktines delnais... Drybsom susislapstę ir laukiam smalsiai, kaip visa tai pasibaigs".

Karininkui teko lakstyti po lauką, atsitrenkiant į kopūstų galvas, kol pasigavo pirmąjį kursantą ir pamaži su-

širinko vyrus rikiuotėn. Tas naktinis pasivaikščiojimas neišėjo Pavlenkai į naudą. Jam nebeleido vadovauti kuopai. Jo vieton atsiuntė kitą. Tiesa, dar piktesnį."

Lengva susidaryti įspūdį iš šių fragmentų, tarsi Voinovič'ius vaizduotų kariuomenės buitį satyriškoje, "Kareivio šveiko nuotykių" šviesoje. Tenka pripažinti, kad nevisai. Jo piešiami karininkų tipai visumoje nėra šaržuoti. Titulinėje rinkinio novelėje "Putiom vzaimnoj perepiski" majoras Išči-Mišči pavaizduotas netgi kaip tikrai šviesus, humaniškas viršininkas. Taip pat Dogadkin'as. Nors riboto išsilavinimo, bet užjaučiantis kareivėlių, tėviškos dvasios žmogus.

Knygos pratarmėje Voinovič'ius prasitaria, kad kai kurie žmonės sakę jam, jog jo rašiniai galėję būti spausdinti oficialioje spaudoje; tiek jie esą nekenksmingais. Pavyzdžiui "Krokodile" ar žurnale "Molodaja Gvardija". Faktas lieka faktu, kad cenzūra jų nepraleido. Užtat dabar, kai tos vlnjetės prieinamos vakariečių skaitytojui, jos yra retu šaltiniu apie Raudonosios Armijos buitį.

Vladimir Voinovič. 1970. Putiom vzaimnoj perepiski". Paris. Y. MCCA. Press.

RAUDONOSIOS ARMIJOS VEIDAS BEGRIMO

Visumoje nelengva išgraibstyti užuominas apie tikrąją Raudonosios Armijos galybę iš disidentų grožinės literatūros ar emigrantų pasipasakojimų. Tarp kitko, anksčiau jų būdavo mažokai. Kaip minėjom, ilgą laiką Vakarai net nesikvaršino sau galvos lukštenti tokią informaciją. Juo mažiau ją skelbti. Dabar padėtis pamažėli keičiasi. Amerikiečių žurnalistas Andrew Cockburn'as, pav., savo knygoje "The Threat. Inside the Soviet Military Machine. 1983 skiria ištisą skyrelį, pavadintą "Nelaimingieji", raudonarmiečio naujoko buičiai pavaizduoti. Matomai, jis yra rūpestingai išgliaudęs viską, ką galima rasti Viktor Suvo - rovo'o, Jkryl Podrabinek, Aleksiej Rantinor'o atsiminimuose, ir ką pavyko išsiteirauti Rand Corporation praves - tame emigrantų apklausinėjime. Sakykim, kad jei užsienio korespondentus /ir televizijos žiūrovus/ visados pri - trenkia savo grėsmingumu parada Raudonojojo Aikštėj, tai nepropagandinė sovietinio kareivio tikrovė nemažiau kraupi savo archajiškumu, ir norisi sutikti, kad tie kareivėliai būtų vadinami "likimo nuskriaustaisiais".

"Kai pasitaiko važiuoti per Sovietų Sąjungą geležinkelio vasaros pradžioje ar rudens pabaigoje, neišvengiamai tenka sutikti ilgus traukinių ešalonus, riedančius visom kryptim, pilnus jaunuolių. Tai būna pavasario ar rudens naujokai. Mat, vyriškos lyties asmenys privalo atlikti, su - laukę 18 metų amžiaus, karinę prievolę; bet, kad būtų pa - prasčiaugėgužės ir birželio mėnesiais šaukiami tie, kurie gimę prieš pirmąją liepos. Kitus šaukia lapkrityje. Štai p kasmet 1.800.000 jaunuolių kiūkso traukiniuose. Kiekvie - na SSSR sritis turi savo naujokų šaukimo punktą, kuris yra karinio komisariato nuožiūroj. Atėjus metui, visi tie vaikinai susirenka ir laukia tų, kuriuos vadina "popkupa - tellais", atsiet "pirkėja". Jais būna įvairių ginklo rūšių bei tarnybų karininkai. / bus daugiau/

3 psl.

KULTŪRINIS PUSLAPIS

LIETUVOS KRIKŠČIONYBĖS JUBILIEJAUS KOMITETAS SKELBIA KONKURSĄ: 1. PAŠTO ŽENKLO-kurį išleisti prašomas Vatikanas. Formatas: 20 30 cm. Premijos: I-oji \$600; II-oji \$400; III-oji- \$300.

Projektus siųsti: pasirašytus slaptyvardžiu sutikra pavarde uždarame voke iki 1985 m. GRUODŽIO 31 d. Šiuo adresu:

Lietuvos Krikščionybės Jubilėjaus Komitetas 5620 So. Claremont Ave., Chicago, IL 60636, USA.

Daugiau žinių gauti kreip-tis pas: J. Adomėną 3329 W. 66th St. Chicago, IL 60629. Tel.: 312/737-3539.

2. DRAMOS - Lietuvos krikšto tema. Apimtis: įprastinės dramos knygos.

Premija: \$3.000. Rankraščius siųsti: pasirašytus slaptyvardžiu su tikra pavarde uždarame voke iki 1985 m. GRUODŽIO 31 d. Lietuvos Krikščionybės Jubilėjaus Komitetui.

3. ŽENKLO/Logo/ - lengvai suprantamas simbolis po-pieriui, vokams, lipinukams, programoms, plakatams, me-talinei sagei ir t. t. Formatas: 18 18 cm. su 4 cm. baltais kraštais ir ženklo fotokopija 2.5 2.5 cm. plote. nuo vienos iki trijų spalvų, su krikšto datomis: 1251, 1387, 1413 ir jubiliejinį metų: 1987.

Premijos: \$200; \$100; \$75; \$50; \$25.

Projektus siųsti: Lietuvos Krikščionybės Jubilėjaus Komitetui.

ATSIŪSTA PAMINĖTI:

LAIŠKAI LIETUVIA MS. Mėnesinis žurnalas/neišėina liepos ir rugpjūčio mėnesiais/. Religinės ir tautinės minties žurnalas. Leidžia Tėvai Jėzuitai. Redaktorius- Juozas Vaišnys, S. J., redaktorius pavaduotojas- Antanas Saulaitis, S. J. Redakcijos nariai- Danutė Bindokienė, Algirdas Grigaitis, Vytautas Kasniūnas, Nijolė Užubalienė, Gediminas Vakis. Adresas: 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636, USA. Metinė prenumerata- 8 dol., atskiras numeris - 80 centų. Nuo 1986 m. pradžios "Laiškai Lietuviams" pakels prenumeratą iki \$10,- amerikoniškų. Atskiro numerio kaina bus 1 dol. Siunčiant prenumeratą kanadietiškais- nemažiau kaip \$12.

ODISĖJOS METUOSE

J. Ragūnas

/pabaiga/

Fabrike duoda pietus. Be kortelių ir tik tarnautojams; kuklūs tie pietūs: gabaliukas raudonos arklienos, kurios žmona nevalgo. Man gerai: ištušinta su keleta bulvių, ir sriuba. Geriau, negu nieko.

Einu į raštinę ir papasakoju savus melagingus planus. Raštinėje klausia, kodėl aš panorau išeiti. Jiems aiškinu, kad man truputį per sunku su kalba. Jie tvirtina, kad aš viską gerai padarau, bet jei jau noris išeiti, jie nieko prieš, tik suraskite kitus du lietuvius. Jiems mes labai patike. Pažadu.

Sekmadienis. Vienoje, ypatingai prie bažnyčios, lietuvių labai daug. Be vargo surandam. Juo labiau, kad ir butas yra. Susitinku kun. Kapočių ir papasakoju savo planus. Jis nustemba ir mane bailiu išvadina. Sako, kad čia rusai tikrai neateis. Vėliau paaiškėjo, jis pats palikęs lagaminus, vos spėjo išdumti iš Vienos. Taigi, pagalvojau, tas juokiasi gerai, kas juokiasi paskutinis.

Pageidaujamus lietuvius pristatau. Mane nuveža į darbo įstaigą, sutvarko dokumentus ir į rankas įdoda perkėlimo dokumentus, kuriuos nuykęs turėsiu įteikti. Žinoma, to niekados nebuvo.

Atsisveikinu su tarnautojais. Darbininkai mane apgaili, nes jiems vis šį bei tą gero padarydavau. Žinoma, nemačioms. Spėju, kad jie tai gerai suprato. Gaila palikti, nes taip gerai vargu ar kur begausiu. Net sunku būtų suprasti, jei kas kitas tokią istoriją man pasakotų. Seni vokiečiai neša ant kuprų sunkias medvilnės dėžes, o aš su pieštuku už ausies vaikštau ir tik registruoju. Niekas nežinojo iš kur aš toks užsienietis atsiradau, tegul niekas nežino ir kur aš dingau. Taip, kitokio kelio nėra. Kai sutemsta, dokumentus suplėšęs užkasu į žemę, lagaminus susipakuojam, ir į traukinį. Net su geradariais ir globėjais neatsisveikinam.

Traukinys Viena-Strasburgas jau stovi ant bėgių. Kiek baimės, kad kas nepastebėtų. Ir kai jau pajudam, pasijuntam geriau, nes niekas mūsų jau nepastebės ir nesulaikys.

Naktis. Traukinys neria per tunelius, laukus. Tik praausūs sustojame Ulme, kuris taip suniokotas, subombarduotas, kad net klauku. Vėliau, rodos, apie 1946 metus, teko su studentų ekskursija būti Ulme ir matyti tas baisiojo karo pasekmes, nors miestas jau buvo šiek tiek apvalytas. Iš bokšto teko žvalgytis po plačias Ulmo apylinkes ir gėrėtis gražiais gamtos vaizdais.

Kai traukinys sustojo Strasburge, keleivių veik nebuvo. Išlipome koks dešimtis. Priešais mus klaukus vaizdas: vieną jauną kareivėlį-dezertyrą veda šaudyti. Jis šaukia, rėkia, kad nenorėjęs pabėgti iš fronto! Koks baisus yra karas. Tas vaizdas mane taip paveikė, kad ir šiandien jį atsimenu. O tikriausiai nebėra ir tų, kurie jį šaudė... kurie atėmė gyvybę jaunuoliui, nes jis nenorejo kitu žudyti.

Miestas tuščias. Vietomis rūksta degėsiai ir sklin-da kvapas, skelbdamas karo baisias pasekmes. Čia ir viešbučių ir taksi - kiek tik nori. Sutikti žmonės klausia, kodėl mes čia atvykom. Kai paaiškinam, kad darbo ir buto ieškom, plačiai nusišypso, papasakoja baisenybes fronto, kuris supa miestą ir liepia tuojau iš čia išsinešdinti. Kitaip negali žinoti, kas nutiks.

Puikus viešbutis, trečiame aukšte, su liuksusiniais įrengimais, net ir kojomis plauti įrengimai. Daugumas užsieniečiai, prancūzai, kurie nori greičiau pas savuosius patekti. Gražus viešbutis, bet deja, ne poilsui. Aliarmai ir aliarmai. Visą mielą naktelę ištupėjom viešbučio slėptuvėje, kurioje daugumas kalbėjo tik prancūziškai.

4 psl.

MIRĖ PROF. SIMAS SUŽIEDĖLIS

Rugsėjo mėn. 22 d., Brooktono ligoninėje mirė profesorius Simas Sužiedėlis. Jis buvo "Darbininko" laikraščio redaktorius, istorikas, vienas iš Lietuvių Enciklopedijos redaktorių, eilės studijų ir straipsnių autorius.

Gimęs 1903 m. lapkričio 10 d. Petrapilyje. Tėvai buvo kilę iš Varėnos. Simas Sužiedėlis mokėsi lietuvių gimnazijoje Vilniuje 1918-20 m. Lenkams Vilnių okupavus spalio 9 d., įsijungė į užfrontės partizanų veiklą. Pagautas pabėgo ir prie Varėnos perėjo sieną, pateko į nepriklausomą Lietuvą.

Mokėsi Kaune, 1924 m. baigė "Aušros" gimnaziją. Lietuvos Universitete studijavo filosofijos skyriuje istoriją ir filosofiją. Baigė 1928 m.

Mokytojavo Rygos lietuvių gimnazijoje 1927-1935 m., kartu gilino istorines studijas Rygos Universitete. Grįžęs Lietuvon 1935 m. keturis metus mokytojavo Kėdainių gimnazijoje, vėliau dirbo Lituanistikos Institute. Nuo 1939 m. VDU dėstė visuotinę istoriją, 1942-44-fakulteto prodekanas.

1944 m. vasarą pasitraukė iš Lietuvos. Nuo 1950 m. "Darbininko" redaktorius Bostone, vėliau persikėlė į Brooklyną. Redagavo iki 1965 m. pa-baigos. Dirbo lituanistinėje enciklopedijoje anglų kalba. Aktyviai veikė organizacijose ypač ateitinukuose. Parašė eilę studijų, straipsnių plačiai bendradarbiaudamas. Daug straipsnių parašė lietuvių Enciklopedijai.

● "PRAKTINĖ LIETUVIŲ KALBOS VARTOSENA" paruošta J. Vaišnio, S. J., jau išėjo iš spaudos ir platinama. Knyga naudinga visiems, kurie domisi lietuvių kalbos kultūra. Ji bus naudinga lituanistinių mokyklų mokytojams, aukštesniųjų lituanistinių mokyklų mokiniams, laikraščių redaktoriams, rašytojams ir visiems, norintiems taisyklingai lietuviškai rašyti ir kalbėti. Knyga kietais viršeliais, 240 psl. Kaina - \$8.

Po tokios nakties, rytojaus dieną viskam aptilus, apžiūrėjom miestą. Papietavęs vėl ėjau pas policijos viršininką prašyti leidimo išvykti. Bet kur? Pažiūrėjom į žemėlapi, pirštu dūrėm: prie Šveicarijos rubežiaus į Radolfcelį. Bus tylu ir gera, nes ten tikrai nebematysim karo baisenybių.

Viršininkas malonus. Parodau Vienoje gautą leidimą ir apgailestauju, kad per nežinojimą čia į frontą patekom. Tuojau šiandieną ir norime iš čia išvykti. Jis išrašo leidimą, palinki "laimingai", dar pastebi, kad traukinys bus tik vakare. Dieną esą pavojinga.

Dabar jau vykstam į provinciją, kur tikrai bus saugu. Keleivių daug. Visi vokiečiai. Jie traukiasi nuo fronto. Pravažiuojam gražius Bavarijos kalnus, pakalnes. Prie jų stūkso bažnytelės, kaimeliai ir rami aplinka. Ganosi bandos gyvulių, prie kurių netoliese dirba, nuimdamos paskutinį derlių, moterys. Rečiau pasitaiko matyti pagyvenusį vyrą arba paauglį. Traukinys, retai sustodamas, švilpia per laukus ir tunelius, kurių čia ypatingai daug. Neretas dalykas ir Gestapo kontrolė. Jiems parodau leidimą iš Vienos į Stašburgą, vėliau iš Strasburgo į Radolfcelį. Pažiūri ilgai, tiriamą žvilgsnį meta man į akis ir duodamas atgal leidimus, prataria: "Taip ilgai patariu nebevažinėti. Atsidursi saugioje vietoje". Nusišypsojo velnišku šaipoku ir palieka mūsų kupė.

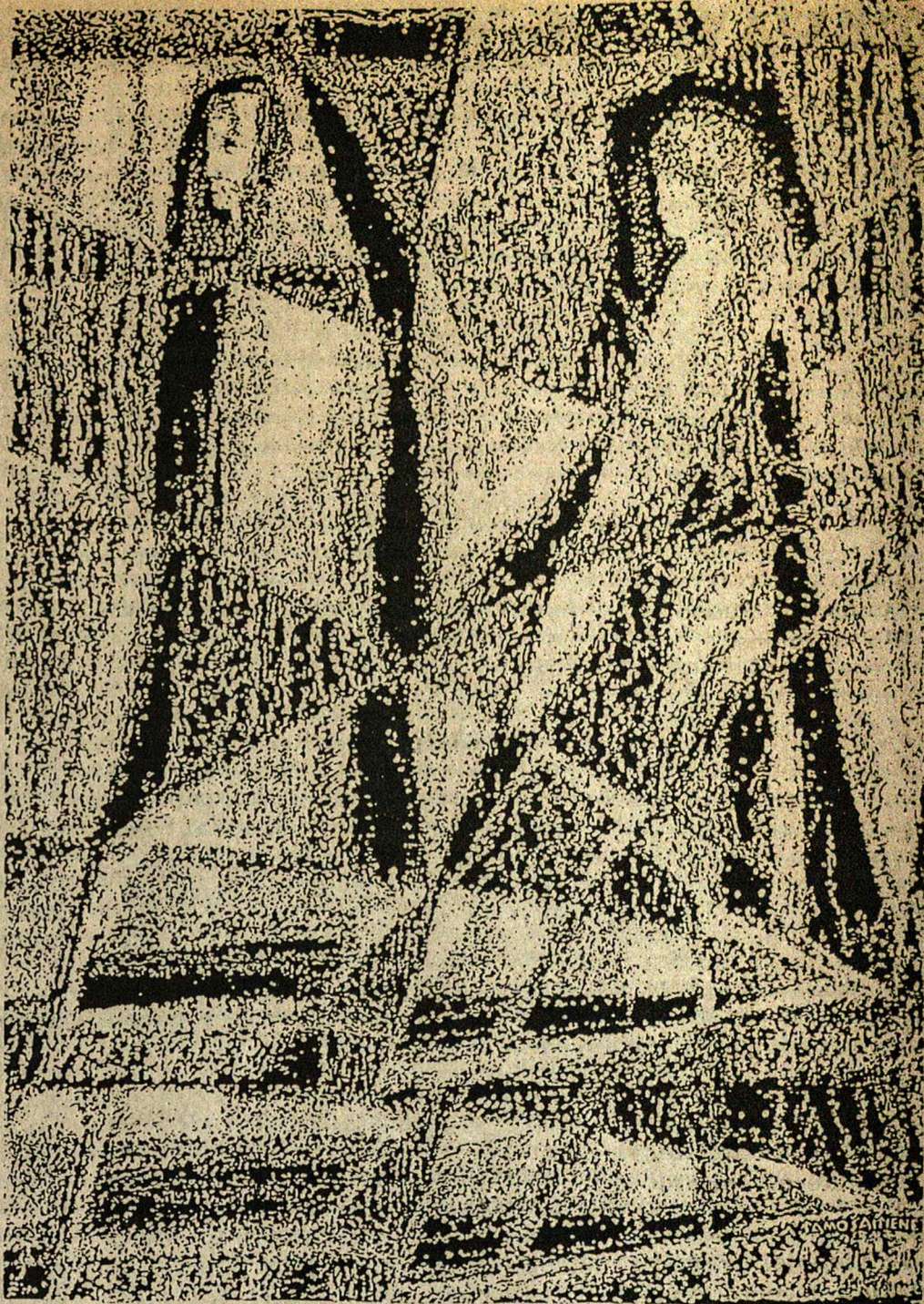
Vakaras ramus. Krapnoja smulkus lietus. Mažo miestelio ramybė nutiekia gerai. Viešbutis susirastas. Lagaminai viduj. Mes einame apsižvalgyti. Nuostabu. Kur beeitum iš miestelio, visur vaismedžiai pakelėse. Prikritę obuolių, kriaušių, slyvų; imk ir valgyk, kiek patinka. Žmonės draugiški. Užeinam į mažą, jaukią bažnytelę. Viskas labai patinka. Nutariam jau čia ir pasilikti. Bet, deja, rytas visai suardo mūsų planus. Tik iš kambario išėjus, randame paliktą policijos raštą, kuriame sakoma, kad norint Šveicarijos parubežyje užsieniečiams apsigyventi, reikia važiuoti į Konstancą ir gauti parubežiaus policijos viršiniko leidimą. Kito kelio nėra. Reikia važiuoti! Nieko nepadarysi.

Nepamenu kiek kelio, bet rodos, traukinėliu neilgiau, kaip valandą, o gal ir mažiau, ir Konstancas. Einame ieškoti policijos būstinės. Matom, kaip žmonės su leidimais pereina per Konstanco Šveicarijos rubežių. Kalbame, kokia laimė būtų ten patekti. Pagaliau surandame ir policijos viršininko kabinetą. Mums tik atėjus, kaip šoks jis ant mūsų gyvulišku balsu rėkti. Ištraukęs pasus kleptelėjo štampa, kad per 24 valandas mūsų čia nė kvapo nebūtų. Esą, kombinuojate į Šveicariją pabėgti. Žinom mes tokius! Ir "rauss" iš čia, "Schnell" - piktai pridūrė. Nešdinamės per duris. Ką kita darysi? Visi planai per vieną akimirką suiro.

Važiuojam atgal. Einam pas vietos policiją ir teiraujamės, kur mums dabar važiuoti, kad būtų galima apsigyventi. Čia jau vietos policijos tarnautojai mandagūs. Maloniai paaiškina, kad reikia važiuoti į antrą nuo parubežio apskritį. Parodo planą, kur ir nutariame, kad Tutlingen'as yra pats geriausias miestelis, nes jis yra jau antrame apskrityje nuo parubežio Konstanco. Padėkojam už patarimus; čia jokio leidimo nereikia. Esą, tik apie 156 kilometrai.

Vėl į stotį su lagaminais. Važiuojam į Tutlingen'ą. Traukinys pralenda keletą kalnų; pilna keleivių. Kai sustojam, mums nežinomam apskrities mieste Tutlingen'e, išlipę dalromės ir nebežinom kur eiti. Tame žmonių ermyderyje pasijutom pasimete. Čia pat, lyg iš žemės, išdygsta koks 11 metų berniukas su ratukais ir pasisiūlo mus nuvežti į atimiausią viešbutį. Gerai. Jis tempia ratukus, kur mūsų manta sukranta, o mes iš paskos sekam. Jis mus vis kalbina. Girdi, jūsų nauji lagaminai, kaip jūs juos gavote? Juokiamės, kad mums geri žmonės padovanojo. Tas vaikas smalsus. Klausia, kas mes ir iš kur važiuojame. Mes su juo kalbamės draugiškai, ir jis mus iškrausto prie viešbučio.

Vietų yra. Kambarys geras. Senukai savininkai malonūs, kalbūs, tik per daug žingeidūs. Vis klausinėja, o mes jau pavargę. Kai iš kambario nusileidžiame į

ŠARMOTAS RYTAS - Litografija. A. Tamošaitienė

kavinę vakarienei, randame daugiau svečių, ir mūsų jau niekas netrukdo.

Išmiegame po kelionių gerai. Rytas lietingas. Leidžiamės laiptais gauti pusryčius. Užsakom, ir belaukiant, matome, laiptais nusileidžia vienas lietuvis, kurį Vienoje susipažinom. Jis anksčiau išvykęs studijų reikalais. Vadinkim jį X, nes pavardžių neminėsiu. Taigi, tas X, kaip ir mes, nemažiau, o gal ir daugiau liko nustebintas mus čia rasdamas. Tiesiog buvo nepaprastas dalykas. Tiek kilometrų nuo Vienos čia atsirasti ir susitikti. Pasirodo, kad ir jis tik vakar čia atvyko. Nieko, visi tokie šiame mieste naujokai. Kalbų begalės ir draugystė nebepaprasta.

Po pusryčių nutarėm pasileškoti kambarių apsigyvimui, bendrai susipažinti su miesteliu, kuris iš išorės labai provincialis. Sutikti žmonės, kurių paklausiamo kambario, labai malonūs, veda, nurodo, pataria. Pagaliau surandame vieną moterį pavarde Teufel-Velnias. Pasirodė, kad tai moteriškei neatitinka ta pavardė, - nes visai geros širdies, o be to dar ir NSF tarnautoja. Ji mus priėmė pas save, kur antrame aukšte turi du kambarius. Virtuvė ir patogumai bendri. Be jos ir vyro, globoja dar viena mergaitė - Renata. Tikra laimė.

Taigi, po dar vienos dienos, iš viešbučio persikelim pas Velnienę. Ji mus labai atyždiai priima. Pakloja lovas, klausia, ar patinka. Rūpinasi maisto kortelėmis ir kitais kasdieniniais buitniais reikalais. Ji sakosi, žino ir pažįsta daugelį ūkininkų kaime, ketina ir mus nuvežti pas juos, kad ką nors iš maisto apsirūpintumėm. Dekojame, kagi...

Tutlingen miestelis gražioje tarpukalnėje. Per jį teka Dunojus. Nuo čia iš laukų jis tik prasideda. Laukuose galima perbristi, bet per miestą jau ir tiltai geležiniai per jį pervesti. Nemažai fabrių. Už tai ir užsieniečių darbininkų daug. Gera prie kalnų, nes į kalnus slėptuvės taip įkastos, kad atrodo, pavojaus atveju nebūtų baisu slėptis.

Gražus 1944-jų metų ruduo. Bulves kasa, dirba laukus, o mes čia su aparatais po kalnus vaikštom. Tokių į darbų nevaro. Jei turi pinigų - gyvenk, kaip išmanai. Duoda maisto korteles. Nuostabi tvarka. Mus jie skaito užsieniečiais, bet ne atvežtais darbams. Po kiek laiko giminės arba geri draugai, sužinoję, atvyko į tą gražų kampelį apsigyventi. Bent kol karas pasibaigs.

1945-jų metų pavasaris. Gražus, ankstyvas. Kovo mėnesį jau gulim kalne ir kaitinamės saulėje. Susirinko gana graži grupė lietuvių. Net ir pamaldas lietuviškas /buvo kunigas lietuvis/, duodavo bažnyčios šoninėje koplytėlėje laikyti. Giedodavom "Pulkim ant kelių". Po pamaldų rinkdavomės miške, kur vieni "pulka" lošdavo, kiti kitokius žaidimus. Buvo gerai, bet jau pinigų kasa mažėjo. Tada pasiprašiau Velnienę, kad prirodytų darbą. Jos pažįstamas p. Regelman'as, kuris turi batų fabriką, priėmė mane batų kulnis dažyti. Darbas lengvas, bet dienioms nebuvo galima dirbti - baisūs bombardavimai prasidėjo. Naktimis dirbi, o dieną negalima miegoti. Išvargino mirtinai. Einu vėl į Arbeitsamtą, kad gaučiau pusę nakties dirbti. Gaunu. Bet savininkas tada mane visai atleidžia, nes jis sako, nuo pusės nakties negali gauti pamainos. Jau girdisi, kad frontas netoli. Tad atleidimas - tikra palaima.

Kai atėjo frontas, teko slėptis miške. Prancūzai užėmė mūsų miestelį. Jie atrodė pasibaisėtinai. Ypatingai marokiečiai. Kai iš miško grįžom, radom miestelyje tikrą chaosą. Krautuves plėšė, batai iš fabriko plaukė Dunoju, viskas buvo verčiama, nešama užsieniečių. Daugiausiai lenkų ir rusų. Kartą sutikau fabriko savininką, kuris buvo labai nusiminęs. Daug vietos nacių areštuota. Buvo įkliuvus ir Velnienė, bet mesėjome jos gelbėti už tai, kad ji pagelbėjo užsieniečiams. Paleido.

Baigėsi tų pačių metų rudenį visas Tutlingen'o lietuvių gyvenimas. Prancūzai labai blogai mus traktavo. Visi turėjo keltis iš privačių butų į lagerius. Taip ir likome lagerio gyventojai.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

IŠ PADANGĖS MIELOS

(IŠ SPAUDOS OKUPUOTOJE LIETUVOJE IR IŠEIVIJOJE)

MIRĖ TALENTINGA
DAILININKĖ DOMICELĖ
TARABILDINĖ

Vilniuje, rugsėjo 8 d. mirė dailininkė Domicelė Tarabildienė. Nuo pat savo kūrybinio gyvenimo pradžios ji mėgo iliustruoti knygas, daugiausiai skirtas vaikams. Jų puslapius apie 50 metų puošia šios dailininkės žaislingos ir žavios iliustracijos. Ji yra sukūrusi ir ne mažai portretų, peizažų, natūrmortų. Puoselėjo ir ekslibrisų meną.

Domicelė Tarabildienė baigė Kauno Meno Mokyklos skulptūros studiją. 1937-39 m. gilino studijas Paryžiaus aukštojoje meno mokykloje. Pasaulinėje parodoje buvo apdovanota premijomis ir aukso medaliu. Po metų gavo medalį Berlyne už lietuviškas lėles. Įvairių premijų ir žymenų yra gavusi iki paskutinių metų.

Jos vyresnis sūnus ir vyras buvo dailininkas; abu mirė. Kitas sūnus Rimtas - dailininkas, duktė Giedrė - architektė su šeimomis.

• "Tiesoje" rašoma, kad į Dainų Šventę, vykusią šią vasarą liepos mėnesį Vilniuje buvo suvažiuavę daugiau kaip 36.000 programos atlikėjų: 1353 vienetai; iš jų 187 mišrūs, 131 vaikų, 113 moterų, 56 vyrų chorai, 145 kaimo kapelos ir 135 pučiamųjų instrumentų orkestrai.

IDOMUS KALENDORIŲ RINKINYS

Pirmasis lietuviškų kalendorių sudarytojas ir leidėjas buvo Laurynas Ivinskis. Jis gimė prieš 174 metus.

Bvusi pedagogė, šiaulietė Sigita Lukienė su III-sios vidurinės mokyklos kraštotyrininkais, L. Ivinskio 170-jų gimimo metinių proga surinko 170 kalendorių ir surengė jų parodą. Tai buvo vienas įdomiausių Lietuvoje kalendorių rinkinys. Šiuo metu tame rinkinyje yra daugiau kaip pusė tūkstančio eksponatų.

Rinkinyje yra ir labai reti 1914 m. Tilžėje išleisti ūkininkų kalendoriai, 1938 m. Kauno kišeninis kalendorius ir Klaipėdos krašte naudoti kalendoriai.

• LIAUDIS KURĖ savo gyvenimo būdą ir kristalizavo jo formas per šimtmečius. Tomis formomis dailino, dramatinio, lyrinio ir prasminto savo gyvenimą. Žodis buvo neatskiriamas nuo veiksmo, žaismas nuo darbo, tikėseną nuo eigenos.

Liaudinė kultūra sukaupė gyvenimo išminties ir kūrybos lobius, kuriais galėjo pasinaudoti ir naujai besikuriantis miestinė - inteligentinė mūsų buitis. Tai buvo jaučiama nebe nuo šiandien.

/Iš "Lietuvių Šeimos Tradicijos"/

KALBĖKIME SU SAVO VAIKAIS IR VAIKAIČIAIS VIENA GRAŽIAUSIŲ IR SENIAUSIŲ KALBŲ - LIETUVIŠKAI!

AA CENTRINĖS:
Montreal 273-7544
Ottawa 523-9977
Toronto 489-3693
Hamilton 522-8392

London 438-1122
Windsor 252-3842
Calgary 287-2712
Winnipeg 233-3508
Sudbury 674-6217

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TĄVO REIKALAS
JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ

ATEIK Į LIETUVIŲ A.A. (ALCOHOLIC ANONYMOUS)
GRUPĖS SUSIRINKIMĄ, SUSIRENKAME KIEKVIENA
TREČIADIENI, 7722 GEORGE ST. LA SALLE, QUE.

8 val. vakaro

ARBA SKAMBINK MUMS:

Leonui G.: 366-2548 (namų); 489-5391 (darbo);
Henrikui N.: 366-7770 Dainiui L.: 768-9606;
JONIUI R.: 337-8637

1985. X. 24

K. BINKIO PJESĖ
"LĖLĖS" TEATRE

Vilniuje, "Lėlės" teatre įvyko muzikinio spektaklio - K. Binkio pjesės "Kiškių Sukilimas" premjera.

Muziką sukūrė komp. B. Kutavičius, libretą pritaikė E. Ignatavičius. Režisavo vyr. režisiorė L. Lankauskaitė.

Spektaklio dailininkė A. Paukštienė, lėlių dailininkas Z. Baurėnas.

• DVI SAVAITES truko KET-VIRTASIS STYGINIU KVARTETU festivalis. Renginiai vyko Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir kituose miestuose.

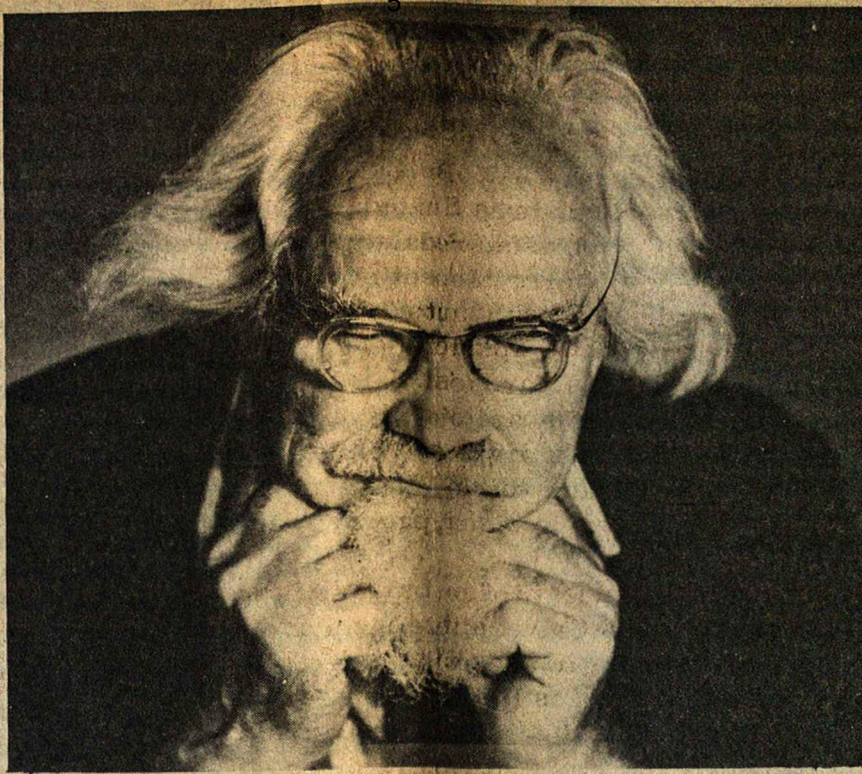
Lietuvos kvartetai vertinami labai gerai pasauliniu mastu. Žmonės labai mėgsta koncertus.

• Remiantis archyviniais dokumentais, patikslinta lietuvių vieno žymiausių dainininkų ir Lietuvos Operos kūrėjo Kipro PETRAUSKO gimimo data: gruodžio 11 diena. Planuojama jo šimtosioms gimimo metinėms iškilminga programa, bus sukurta ir jo atminimo medalis.

1985 METŲ LAUREATAI

Paskirtos Lietuvos valstybinės premijos mokslo ir technikos srityje už darbų ciklą "Nepusiausvyriniai kolektyviniai reiškiniai puslaidininkuose". 70-ties žmonių grupę dirbo fizikai: R. Baltramiejus, V. Bareikis, A. Reikaitis. Už darbų ciklą medicinoje "Kraujagyslių ligų diagnostikos ir chirurginio gydymo pasiekimai Vilniaus valstybiniame V. Kapsuko Universitete". Vadovavo A. Marcinkevičius. Filosofui už monografijas "Kalba ir Logika. Filosofija" ir "Prasmės Problema" - R. Poviloniui. Literatūros ir meno srityje premijas laimėjo 17 asmenų. Jų tarpe prozininkas V. Martinkus už romaną "Medžioklė draustinyje", poetas S. Geda už eilėraščių rinktinę "Varnėnas po mėnuliu", aktorė D. Kazragytė už sukurčius vaidmenis Kauno valstybiniame dramos teatre, ir kt.

• VILNIAUS staklių gamykla eksportuoja į Prancūziją automatinų staklių frezavimo ir len gimus.

Antanas POŠKA

ĮŽYMUSIS KELIAUTOJAS ANTANAS POŠKA

P. Enskaitis

Senesnieji dar prisimena nepriklausomos Lietuvos laikraščiuose įdomius ir nuostabius kelionių aprašymus po svetimus kraštus. Tai buvo aprašymai dviejų jaunų ir drąsių keliautojų - Mato Šalčiaus ir Antano Poškos. Apkeliaugė didelę dalį pasaulio, juodu persiskyrė. M. Šalčius pasuko į Pietų Ameriką ir ten Bolivijoje mirė. A. Poška pasuko į Indiją ir ten išbuvo ilgesnį laiką.

Antanas Poška (A. Paškevičius) gimė 1903 m. Grybelių kaime, Pasvalio valsčiuje. Jo tėvas vertėsi knygrišyba ir kitokiais pripuolamais darbais. Jaunasis Antanas labai mėgo keliauti, buvo energingas ir sumanas mokėjo ir sunkiausiose aplinkybėse išsiversti. Vėliau mokėsi Kaune, net buvo pradėjęs Kauno universitete studijuoti mediciną, tačiau studijų nebaigė, nes jį viliojo tolimieji kraštai.

1929 metais jis su M. Šalčiumi iškeliavo motociklu į Pietus, kaip jis vėliau savo atsiminimų viena toma pavadino "Su gervėmis į Pietus". Vėliau A. Poška, atsiskyręs nuo M. Šalčiaus, keliavo vienas. Jo kelionės būdavo ne vien tik kad ką nors įdomaus pamatyti, bet giliau pažvelgti ir pastudijuoti. Taip jis, keliaudamas po Bulgariją, rinko atsiminimus apie čia seniau gyvenantį dr. J. Basanavičių, kurie vėliau buvo paskelbti "Švietimo Darbuose".

Jis buvo idealus esperantininkas, šią kalbą išmokęs dar savo gimtuose Grybeliuose. Ši kalba ir jos šalininkai labai jam padėjo jo kelionėse. Kadangi esperantininkų yra visuose kraštuose, jis juos susirasdavo, gaudavo nemokamai nakvynę ir dažnai pagalbą susirasti kokio nors darbo. Vienur pabuvojęs ir truputį užsidirbęs, keliaudavo toliau. Taip jis po kurio laiko atsirado Indijoje, Bombėjos mieste. Čia jis įstojo į Bombėjos universitetą ir studijavo sanskritą kalbą bei antropologiją. Baigęs studijas, parašė disertaciją "Fizinės savybės sino kalba kalbančių tautelių Šiaurės Vakarų Himalajuose". Dalyvavo daugelyje mokslinių ekspedicijų po Himalajus ir po Birmą. Pasireiškė kaip gabus antropologas ir už savo mokslinius darbus iš Bombėjos universiteto gavo daktaro laipsnį.

1937 m. grįžo į Lietuvą, nes buvo pasiilgęs savo tėvynės. Lietuvoje vertėsi žurnalistika, paskaitomis, radijo valandėlėmis ir ruošė spaūdai savo knygas - atsiminimus bei kitus mokslinius veikalus. Spėjo savo atsiminimų išleisti tik 2 tomus (leido "Sakalas"). Prieš pat karą redagavo Darbo Rūmų leidžiamą laikraštį "Darbas". Rusams Vilnių priskyrus prie Lietuvos teritorijos, jis persikėlė į Vilnių ir dirbo bibliotekose. Išgelbėjo daug vertingų mokslo knygų nuo komunistų ir vėliau nacių sunaikinimo.

Po antrosios komunistų okupacijos A. Poška buvo ištremtas į Sibirą. Priešėjęs daug vargo ir kančių, po didelių pastangų jam pasisekė, kaip antropologui, gauti darbo Vidurinės Azijos muziejuose. Čia, kaip į gabų antropologą, atkreipė dėmesį garsieji rusų antropologai ir jam pasisekė suorganizuoti keletą mokslinių ekspedicijų Pamire ir Taškente. Apie tai yra išleista Jokūbo Siutausko knygelė "Erelių Oia" (Vilnius, 1971 m.).

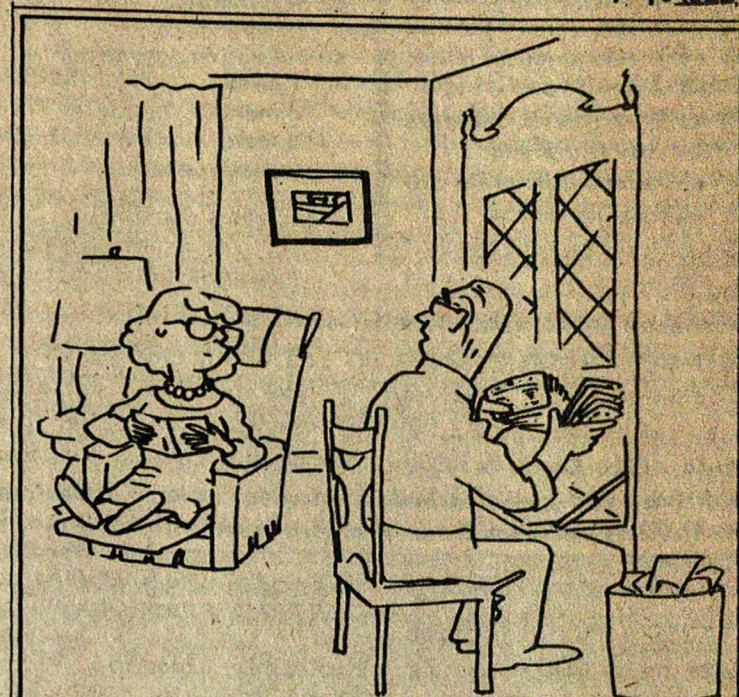
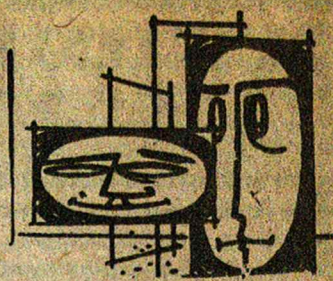
Grįžęs į Vilnių 1959 m. labai sunkiai vertėsi. Jo raštų nespausdino, nes nepripažino jo gauto indijoje daktaro laipsnio. Vertėsi pripuolamais darbais - fotografovimu, pozavimu meno mokyklose, o daugiausia dirbo savo gautame Vilniaus užmiestyje sklypelyje. Kartais jam leisdavo kur nors mažame miestelyje "Kultūros Namuose" papasakoti savo įspūdžius iš kelionių. Bet čia už paskaitėlę mokėdavo tik po 5 rublius. Vėliau jam pasisekė už savo mokslo darbus Vidurinėje Azijoje gauti pensiją - 100 rublių mėnesiui.

Dar vis rašo. Taip parašė studiją "Žemdirbio pėdsakai", "Vėdų studiją" ir kt. Jo parašyti rankraščiai sudaro keletas metrų lentyną. Bet jo raštų niekas neišleidžia. Net žurnalai ir laikraščiai nepriima jo straipsnių.

Su Antanu Poška susipažinau 1937 metais, kada jis iš savo kelionių grįžo į Kauną. Tai buvo nuosirdus, retų gabumų žmogus. Jo veikla yra labai turtinga ir šakota. Čia jis mokslininkas - antropologas, geografas. Čia rašytojas, žurnalistas, parašęs daugelį straipsnių. Čia paskaitininkas, radijo valandėlių vedėjas, tai vėl esperanto kalbos propagandininkas, daugelio kursų organizatorius, knygų bei laikraščių redaktorius (Litova Stelo, Litova Almonako ir kt.).

A. Poška labai mėgo gamtą. Būdamas iš prigimties keliautojas, nenurimo ir gyvendamas Kaune. Anuo metu man teko daugiau bendradarbiauti su juo. Nėbuvo sekma-dienio, kad jis su artimesnių draugų būreliu jau iš pat ankstyvo ryto nedarytų iškylos į Panemunę, Kauno fortus, Botanikos sodą, Pažaislį, Kleboniškius, net į Rumšiškės, Zapyškį, Jonavą. Visuomet eidavome pėsti. Susidarydavo dešimtukas ar ir daugiau jaunimo, ir žygiuodavome. Išalkusius maitindavo ūkininkai kaimo produktais. Ir šiandien, sulaukęs senatvės, jis mėgsta gamtą. Su džiaugsmu ir jaunatvišku užsidegimu jis rašo apie savo daržą, apie kultivuojamas daržoves ir vaiskrūmius. Tačiau su sielvartu rašo apie savo rankraščius - mokslinius darbus. Niekas nespausdina. "Veltui būsiu dirbęs, esu iš sanskrito kalbos išvertęs apie porą tūkstančių "Vėdų himnų" - jis rašo su nusivylimu viename laiške.

KREVI VEIDRODŽIAI

• Kieme pasigirdo šuns kauksmas. "Kas gi tam šuniui pasidarė?", - suserimo kaimynas.

- O, tai Jonačičiai išvyksta atostogų, - atsako žmona.
- Bet juk jie šunį pasiima kartu, tai ko jis taip kaukia?
- Sumetė, kad šeimnininkė vairuos.

ŽALIA NYKŠTIS

PAVASARINIŲ GĖLIŲ SVOGŪNAI

Paskutiniai vienas sezoninių gėlių žiedai jau paskutinėse savo spalvose... Netrukus ir jų nebus. Pavasaris - o dar kaip toli - bet jis bus labai malonus, pasirodęs krokusų, tulpių, dafodilų, hiacintų ir kitokių svogūninių gėlių žieduose.

Kai pirmosios šalnos pribalgia daugumą jautresnių gėlių ir žemė dar nespėjusi išalti, - laikas sodinti pavasarinės svogūnines gėles.

Stuart Robertson'as pataria:

jeigu jūsų lysvės yra geros žemės, derlingos, gerai praleidžia vandenį - tai nieko kito nereikia, kaip iškasti duobes ir susodinti gėles. Svogūninės gėlės yra būtina geras drenažas, kad jos nesupūtų. Jeigu dėl to abejojate - reikia specialiai paruošti žemę.

- Iškasti ir pašalinti apie 10"-12" / 25-30 cm. / žemės, kur norite pasodinti svogūnines gėles. Iškastą žemę sumaišykite su 1 dalimi komposto ar durpių samanomis /peat moss/ ir 1/2 dalies smėlio.

- Nustatyti sodinimo gilumą pagal svogūnų dydį. Svogūnus sugrupuoti į dvi dalis. I-oji - svogūnai virš 1 ir 1/2 inčų diametro /tulpės, dafodilai, hiacintai/. Jų bazės turi būti 7" / 8 cm. / gylėje nuo žemės paviršiaus. II-oji grupė - mažesni už I-osios grupės svogūnai /krokusai, gražieji narcizai, muskarai ir kt. / Jų bazės turi būti 5" / 13 cm. / gylėje.

Šiomis žiniomis pasinaudojant, galima pirma pasodinti didžiuosius svogūnus, užpildyti dalinai žemėmis ir tada atstatinkame gylę - mažuosius. Taip, pirmąsias uždedus krokusams, pasirodys maždaug toje pačioje vietoje dafodilai, tulpės ir kt.

- Paruoštą žemę įpilti į duobę iki tinkamo gylio ir lengvai pabarstyti kaulų milteliais /bone meal/. Po to užpilti apie 1/4" / 1 cm. / gryno smėlio ir tada sudėti svogūnus. Kai visi susodinti, supilti likusią paruoštą žemę į duobę ir tvirtai prispausti. Po to gerai palaistyti, kad žemė susisdėtų.

Bendra taisyklė - gėlių svogūnai neturi būti perarti vienas kito, tarpas bent svogūno diametro tarpe jų.

Gražiai atrodo svogūninės gėlės susodintos grupėmis /ne linijomis/ - nuo 6 iki 106, jei norite, pagal vietą ir planą, lengvai ovaliniame plote, kad būtų visos gerai mato - mos ir atrodytų kompaktiškai.

Žalanykščiuvi teko matyti Ottawoje ir kitokią, įdomią tulpių ir hiacintų sodinimo galimybę. Parke jie buvo susodinti tarpe dekoratyvinių krūmų ir kaip pražydo krūmams dar nesulapojus, atrodė labai įdomiai ir nepaprastai. Geros sėkmės!

KAIP ATSIDARO ARBATOS MAIŠELIAI

Arbatos maišelius, kuriuos įdedame į verdantį vandenį, sugalvojo pagaminti 1904 m. niujorkietis, arbatos ir kavos importuotojas, Thom Sullivan'as. Pradžioje jis galvojo, kad surado naują būdą pakrauti į laivus arbatos rūšių pavyzdžius maišeliuose.

Mažus pavyzdžių kiekius jis siuntė ir savo nuolatiniams pirkėjams, kad jie išsirinktų kokią arbatą nori užsisakyti. Tačiau skardinės pavyzdžiams dėžutės darėsi vis brangesnės ir Th. Sullivan'as sukė galvą, kaip pagaminti pigesnius ir mažesnius įpakavimus.

Galop nutarė siųsti arbatos pavyzdžius mažuose, rankomis susiuvamuose šilkinuose maišeliuose. Tokie maišeliai tuomet buvo žymiai pigesni už skardines dėžutes, ir jis galvojo, kad dar vistiek atrodys pakankamai įspūdingai.

Gavo užsakymus, bet pirkėjai norėjo, kad visa arbata būtų pristatyta tokiuose mažuose šilko maišeliuose. Pastarod, kad dauguma, gavę tokius pavyzdžius, pagalvojo, kad arbata taip siunčiama naujam jos virimo būdai, o ne pakelčiant įpakavimą. Tokiu būdu, atsitiktinai, T. Sullivan'ui pavyko išvystyti labai pelningą verslą.

Ž.
5 psl.

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:
8 1/2 % už 90 dienų term. indel.
8 1/2 % už 6 mėn. term. indel.
9 % už 1 metų term. indel.
9 1/2 % už 2 metų term. indel.
9 1/2 % už 3 metų term. indel.
9 % už pensijų planą
7 1/2 % už specialią tarp. s-tą
7 % už raupymo s-tas
6 % už čekių s-tas (dep.)

I M A:
už asm. paskolas nuo 11 %
už nekilnojamo turto paskol.
(mortgages):
su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų 10 1/2 %
2 metų 11 %
3 metų 11 1/2 %
(fixed rate)
su keičiamu nuosimčiu
1, 2 ar 3 metų. 9 3/4 %
(variable rate)

AKTYVAI VIRŠ 45 MILIJONŲ DOLERIŲ

Asmeninės paskolas duodame iki \$65,000 ir mortgičius iki 75 % įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santuopų dydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju a, draustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas Piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadi., antradieniais ir trečiadieniais – nuo 10 v.r. iki 3 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 10 v. r. iki 8 val. v.; šeštadieniais – nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p. (Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai – 1573 Bloor Street West,
Telefonai: 532-8723 Toronto, Ontario
ir 532-1149 M6P 1A6

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont.
M6H 1A8

• TELEFONAI: 532-3400
• 532-3414

AKTYVAI VIRŠ 27 MILIJONŲ DOLERIŲ

KASOS VALANDOS:
Pirmadieniais 10-3
Antradieniais 10-3
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 10-8
Penktadieniais 10-8
Šeštadieniais 9-1
Sekmadieniais 9-12:30

MOKA UŽ:
90 dienų term. indelius .. 8 1/2 %
180-185 d. term. ind. 8 1/2 %
Term. ind. 1 metų 9 %
Term. ind. 2 metų 9 1/2 %
Term. ind. 3 metų 9 1/2 %
Pensijų s-ta 9 %
Spec. tarp. s-ta 7 1/2 %
Taupomųjų s-ta 7 %
Depozitų-čekių s-ta 6 %

DUODA PASKOLAS:
Asmeninės nuo 11 1/2 %
Mortgičius nuo 9 3/4 % - 11 1/2 %

ANAPILYJE SKYRIUS VEIKIA SEKMADIENIAIS nuo 9:30 - 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santuopų dydį iki \$2,000 ir asmenines paskolas iki \$10,000. Paiduodame piniginės perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (travelers cheques). Neimam mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MUSŲ TIKSLAS – NE PELNAS, BET SAŽINGAS PATARNAVIMAS!

toronto

• Dail. Jonės YOUNG 2 darbus nuolatinei kolekcijai nupirko Calgary Performing Arts Center. Specialus komitetas rinkosi iš visų Kanados dailininkų darbų. Vienas jos paveikslas "Peking Opera" yra 15 pėdų iš 6 pėdų formato, kitas – "Refractions" yra 8 pėdų iš 12 pėdų.

• AUŠROS SPORTOKLUBO nariai buvo susirinkę į visuotiną susirinkimą spalio 21 d. "Aušros" vyrų komanda nugalėjo United Celtics komandą 79:61 vietinės lygos varžybose, o Kanados Lietuvių Dienų progą surengtose krepšinio rungtynėse pirmoji "Aušros" vyrų komanda laimėjo I-ą vietą, nugalėdama Hamiltono "Kovą" 112:82 ir Toronto "Vyti" 95:68. Antroji vyrų komanda laimėjo II-ą vietą, nugalėdama Toronto "Vyti" 118:75 ir

pralaimėjo prieš Hamiltono "Kovą" 68:70.

• BAČKIS Ričardas, Prancūzijos Lietuvių Bendruomenės veikėjas tarnybos reikalais buvo atvykęs į Torontą. Jis yra gimęs Paryžiuje, baigęs ten teisės ir ekonomijos mokslus. Jis yra Lietuvos diplomatinės šefo ir atstovo Washington'e dr. St. Bačkio sūnus.

R. Bačkis Mississaugoje, papasakojo apie lietuvių veiklą Prancūzijoje. Joje ir jis randa laiko aktyviai reikštis. • NAUJA Vyrų Choro ARO VALDYBA dviejų metų kadencijai sudaro pirm. – T. Staniulis, vicep. – J. Laisys, sekr. P. Šturmas, izd. – Vyta. Pečiulis, parengimų-įvykių vadovas – D. Laurinavičius.

Revizijos komisija: A. Paulauskas ir J. Krištolaitis.

Nuolatinis ARO akomponiatorius yra muz. Jonas Govedas.

montreal

A. a. Dr. Danielius RALYS

DANIELIUS RALYS

Tu šypsojais, Viešpatie, stebėdamas, mano tuščią triušą, Statant vis grūnantis mano laimės namus.

Kiekviena kartą, kai aš stengiausi leimę sugriebti, Kad amžinai laikyčiau ją savo nelaisvėje,

Tu leidai jai išsprukti ir Tu šypsojais, kai aš verkiau Iš gėdos ir pykčio, žiūrėdamas į tuščias rankas.

(Iš dr. D. Ralio užrašų.)

Dr. Danielius Ralys mirė Montrealyje 1985 m. rugsėjo m. 21 d. ir buvo palaidotas iš Aušros Vartų Parapijos Notre Dame Cote des Neiges kapinėse. Pažinojau dr. D. Ralį nuo Paryžiaus laikų, kai jis studijavo Sorbonos Universitete ir sekiau jo gyvenimą iki paskutinių dienų. Ir vistiek nėra lengva teisingai aptarti jo turtingą ir keistą asmenybę. Nuo jaunystės dienų pamėgęs vienišą ir atsiskyrėlio gyvenimą, buvo giliai užsidaręs. Gaila, kad dr. Ralys, taip gausiai apdovanotas gabumais, taip mažai tepasireiškė mūsų kultūriniam ir visuomeniniam gyvenime.

Dr. Danielius Ralys gimė 1914 m. lapkričio mėn. 18 d., Lietuvoje, Antakapnių kaime, Raseinių apskrityje. Jo tėvas, Benediktas Ralys praleido savo gyvenimą tvarkydamas ūkį ir užsidirbdamas duoną savo keturių berniukų ir dviejų mergaičių šeimai. Motina, Pranciška Rubytė, rūpestinga šeiminkė, mokytoja, įdiegė savo vaikams norą siekti mokslo. Nežinau kodėl, bet Danielius nemėgo kalbėti apie savo šeimą: nei apie savo brolius ir seseris, nei apie savo tėvus. Iš dr. V. Pavilano sužinojau, kad Danieliaus brolis Albertas buvo jo mokynis medicinos fakultete, ir kad visi trys jo broliai yra baigę Lietuvoje aukštąjį mokslą. Pats Danielius baigęs kražių gimnaziją, įstojo 1935 m. į Vytauto Didžiojo Universitetą. Baigęs labai gerai universitetą, Danielius buvo pasiūstas į Prancūziją gilinti studijas ir ruoštis profesūrai. 1939 m. Danielius vyksta į Paryžių ir stoja į Sorbonos Universitetą. Nelaimė, karui prasidėjus, Danielius atsiduria labai sunkiose medžiaginėse sąlygose. Nebegaudamas jokios pašalpos iš Lietuvos, jis buvo priverstas, kaip jis pats prisipažino, maitintis nevirtų grūdų saują ir keliais riešutais.

Jau 1940 metais Danieliaus plaučiuose pasirodė aštrioje formoje džiovos, ir jis yra gydytojų priverstas tuojau važiuoti į netoli Paryžiaus esančią Bligny sanatoriją. Danielius ir gulėdamas sanatorijoje, studijų nenutraukė. 1941 m., išlaikęs visus egzaminus, gauna Filologijos diplomą/ Diplome des etudes superieures de philologie/. 1942 m. jam yra suteikiamas diplomą prancūzų literatūros/ Diplome des etudes superieures de literatures francaise/, o 1943 m. gavo diplomą politinių mokslų ir ekonomijos/ Diplome des etudes superieures de la science politiques et d'Economie/ ir 1950 m. jis apvainikuoja savo studijas Sorbonos Universitete doktoratu/ Docteur es lettres/. Išlaikęs doktorato egzaminus ir apsišarvavęs diplomais, jis bandė tuojau susirasti darbą. Pirmiausiai jis kreipėsi į dr. prof. Julijū Greimą, kuris tuomet dėstė Aleksandrijos Universitete ir ėjo generalinio konsulo pareigas Egipte. Taip pat bandė gauti darbą per dr. prof. Br. Kazlauską-Kaslą ir atvykti į Ameriką. Nei Egiptas, nei Amerika dėdžiovos jo neišleido. Tik 1952 m., sulaukęs dr. prof. Ramūno Paplauskio garantiją, gavo imigracijos vizą į Kanadą. Sunku buvo suprasti jo keistą ir skurdų gyvenimo būdą. Kartą bandžiau jį suvesti su Kanados radijo direktoriumi, kuris ieškojo rusų, vokiečių ir ispanų kalbų vertėjo. Darnelius laisvai vartojo visas tas kalbas, bet kai jo paklausiau, po palankaus pasikalbėjimo su K. R. direktoriumi, kaip jam atrodo pasiūlytas darbas ir gera alga, jis man atsakė, ar tam jis esąs baigęs studijas, kad taptų kalbų vertėju. Kiek žinau, prof. Ramūnas – Paplauskas bandė jį prikalbėti duoti prašymą Montrealio Universitetui. Bet iš to nieko neišėjo. Liga, netekimas tėvynės, keistokas charakteris, skurdas iššaukė nepasitikėjimą savimi ir tiesiog kai kurių patologinių reiškinių. Jis pats save aprašo 1942 metais: "Kur dingę visos svajonės, iliuzijos. Laikas slenkia, o aš tebestoviu vietoje... Ko aš dabar vertas? Tik pirmieji trylikai mano gyvenimo metų buvo laimingi. Vėliau, nors studijos gimnazijoje ir universitete nebuvo sunkios, bet nepavykusi pirmoji meilė, neturėjimas draugų, skurdas, trys mėnesiai kariuomenės, inkstų uždegimas, sunkėlė manje neapykanta, nusivylimas, mažavertiškumo kompleksus". Ir tik, kaip jis pats rašo 1954 m., gilesnis pažinimas žmogaus gyvenimo prasmės, padėjo jam atstatyti dvasinę lygsvarą. "Dėkoju Tau, Viešpatie, už manęs apšvietimą. Vakar aš jaučiau tūtumą ir neramumą. Ši rytą sužinojau, kad Tu man pašnibždėjai: gali išmokyti mylėti Dievą jam paaukodamas visus savo dienos veiksmus. Taip pat gali išmokyti tokiu pat būdu mylėti savo artimą. Dabar plyšo mane dengęs ir slėgęs žemės kiautas... Metų metais mane grąžinai iš ieškojimų paniekintą, tuščiomis rankomis ir tuščia širdimi. Jei Tu mano laukimą būtum išpildęs, aš būčiau nežinojęs. Aš būčiau sakęs: aš tai radau. Dabar žinau, kad aš nieko neradau... ir kad nieko ne-

randu, ko Tu man neduodi. Duok man, Viešpatie, drąsos nieko daugiau neieškoti, išskyrus Tave. Aš nežinojau, kad Tu man davei tūkstančius dovanų... Bet aš pykau, kad Tu man nedavei, ko aš buvau užmiršęs paprašyti... Kaip Tau pikta turi būti, Viešpatie, besvarstant skubančius mūsų skruzdėlinius bėgiojimus, kai mes manome kurią savo laimę, ar per tvarką Tavo pasauli. Aš jaučiu Viešpatie, kad gyvenimas be Tavo visada man atrodo dys beprasmis. "Mąstyme pajutęs Dievo artumą ir daiktų realią vertę, jis užrašė ir šituos žodžius: "...Visa kita: mokslas, kultūra, menas, pasaulio grožis, malonumai tampa menki, dulks vertės dalykai, kad jį juos neverta kreipti dėmesio" ir todėl: "aš noriu tapti mažu, nereikalingu, užmirštu, pajuktu, nepadarusiu nieko matomo pasaulyje ir mirti nepalikęs žymės".

Tokiomis dvasios nuotakomis jis gyvena paskutiniaisiais metais klaidingai vienišą ir skurdų gyvenimą, atsiskyręs nuo žmonių, nedideliame žemės sklypelyje prie Clarendville miestelio. Žinodami tokias jo dvasines nuotakas, gal geriau mes suprasime, kodėl toks gabus žmogus tiek šyškščiai mums tepaliko kultūrinių vertybių. Kyla net mintis, kad gal tokios mintys galėjo jį pastūmėti sunaikinti savo kūrybą. Buvo juk žinoma, su koku kruopštumu jis rinko medžiagą ir planavo rašyti apie lietuvių jaunimą, lietuvių tautos ateitį, kultūrinį mūsų tautos įnašą į Kanados gyvenimą ir t.t. Kiek toli jis su savo planais buvo pažengęs, greičiausiai niekam nepasakė ir savo užrašais neduoda suprasti. Esame kalbėję ne kartą apie jo planus ir pradėtus darbus, bet man patikėtuose užrašuose nieko neradau.

Norėčiau baigti dr. Danieliaus prisiminimą jo paties užrašytais žodžiais, malda: "Širdies gilumoje meldžiu Tave, Viešpatie, kad Tu Jonas Kubilius, S. J.

A T A
EUGENIJAI BARYSIENEI
mirus,
jos vyrui ZIGMUI, dukrai REGINAI su vyru,
sesutei Teodorai ČIPKIENEI, visoms sese –
rims, giminėms bei artimiesiems reiškiamo
nuoširdžių užuojautą –
K. BUBLIAUSKIENĖ
M. VASKEVIČIENĖ
E. ZAKARŽEVSKIENĖ

man dar duotum nors vieną pavasario vakarą, kvepiantį jasmiais šventos žemės tyloje, nors vieną akimirksnį, kvėpuojantį gyvybe, mirusio, stingtančio gyvenimo slinktyj.

Dar kartą Tu neišgirdai mano balso. Argi aš vėl būčiau nežinojęs, ko prašas? Kodėl aš Tavo neprašiau, Viešpatie?

Nes Tavo yra jazminų kvapas ir šventos žemės tyla. Tavo yra ir gyvybė kvėpuojantis akimirksnis, mirusio, stingtančio gyvenimo slinktyj.

Tu atėjai su vasaros saulėtekiais ir šaukė mane geru balsu.

Tu atėjai su brangaus vėdo šypsnio ir meldei mane numesti žemės lukštą.

Tu kalbėjai per žydinčią pievą ir rožę, raudoną ne žemišku krauju.

Tu kalbėjai per skausmą, laimę ir kančią ir sunkią juodo karsto tylą.

Bet aš negirdėjau Tavo gerojo balso ir nejučiau Tavo meilės dvelkimo.

Aš tik pavargęs ėjau per gilų naktį ir glūdumoje šaukiau Tave.

Dr. D. Ralys sutiko paskutines savo gyvenimo dienas ir valandas pilna ir šviesia sąmone. Gražiai sutvarkė savo palikimą testamentu. Visą paliko Kanados Lietuvių Fondui. Išvakarėse savo mirties dar skambino iš ligoninės, nurodydamas savo brolio Alberto adresą ir prašydamas pranešti apie jo mirtį ir pasirūpinti kukliu laidojimu. Jis yra palikęs nemažai knygų, užrašų ir archyvinės medžiagos įvairiais klausimais. Visą tai yra Br. Staškevičiaus žinioje. Pas mane yra tik dalis jo dienoraščių. Jei kas turėtų laiko visus jo užrašus ir archyvinę medžiagą peržiūrėti, esu tikras, jis rastų vertingų dalykų spaudai.

Jonas Kubilius, S. J.

lietokoje – The Gallery dalyvavo 17 dailininkų. Ją aplankė nemaža ir kitataučių.

• SUKAKTUVINĖJE estų dailės parodoje, rengiamoje Metropolitinio Toronto Bib-

ASMENIŠKOS DOVANOS GIMINĖMS LIETUVOJE

Po naujų pertvarkymų ir taisyklių pakeitimo siuntiniams į Lietuvą siųsti, padėtis stabilizavosi ir dabar galima pasiųsti daug vertingų dovanų savo artimiesiems Lietuvoje.

Pasiunčiamie jūsų pačių dovanas arba priimame užsakymus tik geros rūšies prekėms už kompetingą kainą.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, išrūpiname Lietuvoje gyvenančioms žmonoms pensijas, persiunčiamie palikimus į Lietuvą praktiškiausiu, naudingiausiu ir tinkamiausiu paveldėtojų būdu.

Dėl visų smulkių informacijų ir patarimų prašome rašyti:

Z. JURAS
11 LONDON LANE, BROMLEY, KENT BR1 4HB, ENGLAND.
TEL. 01 460-2592

JEIGU GERI IR GALI GERTI – TAVO REIKALAS JEIGU NORI NUSTOTI – MUSŲ!

ATEIK Į LIETUVIŲ A.A. (Alcoholics Anonymous) GRUPĖS SUSIRINKIMĄ, SUSIRENKAME KIEKVIENĄ PENKTADIENĮ IŠCANYTOJO PARAPIJOS SALĖJE (Skersai gatvės nuo pensininkų rūmų, 1610 Bloor St West, kampas Indian Rd.) 7:30 val. vakaro.
SKAMBINKITE: 487-5591

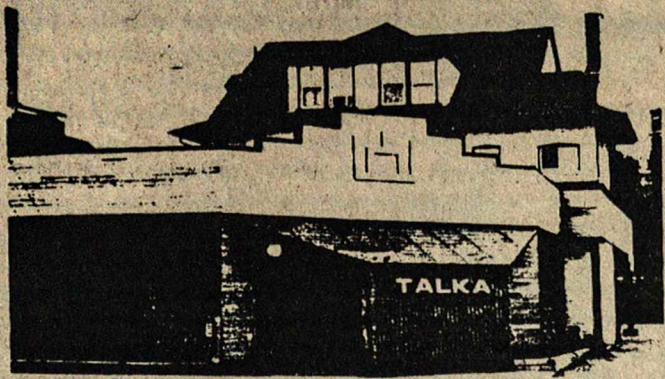
Birutė Grigaitytė-Spudienė
namų pirkimo ir pardavimo agentė

1280 Dundas St. West.
(prie Dovercourt Rd.)
Toronto, Ont. M6J 1X7

Ištaigos Tel.: 535-2500
Namų Tel.: 445-9469

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

— įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
"TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

AKTYVAI PER 21 MILIJONĄ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

indėlius (P.C.A.) 5 %
santapas 6 %
kasd. palūkan. už sant. 5 1/2 %
term. indėlius 1 m. 9 %
term. indėlius 3 m. 10 %
reg. pensijų fondo 7 1/2 %
90 dienų indėlius 8 %
(minimum \$ 5.000)

Reg. pensijų 1 m. ... 9 1/4 %

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. r. iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v.r. iki 7 v.v., šeštadieniais — nuo 9 v.r. iki 12 val. r.
Liepos ir Rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

IMAME UŽ:

nekiln. turto pask... 10 %
asmenines paskolas 12 %
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$ 2.000.
Nemokama asm. paskolų drauda iki \$ 10.000.

st.catharines

• **ANTANAS ŠUKYS** mirė spalio 18 d., sulaukęs geroko amžiaus. Tai buvo tikrai didžiai garbingas lietuvis karys, kūrėjas savanoris, dviejų Vyties Kryžių kavalierius, atsiminimų knygos autorius, ilgametis "Ramovės" garbės narys. Jis kartu su žmona Ona, išbuvusią 18 metų Sibiro tremtinę, išaugino gražią, pavyzdinę lietuvišką šeimą: visų kitų mūsų bendruomenės lietuvių tikrą pagūdą ir pasididžiavimą. Dieve duok jam amžiną atilį svetimoje žemėje, kol išlaisvinta savoji kada nors priglaus jo palikus, nes toks troškimas yra visų lietuvių, aukojusių savo gyvybę už gimtos žemės laisvę.

• **TAUTOS ŠVENTĖ** buvo iškilmingai paminėta rugsėjo 8 d., dalyvaujant organizacijų vėliavoms, išpūdingai giedant solistams A. ir V. Paulioniams.

• **LANKĖSI KANADIEČIŲ RYBOS SUVAŽIAVIMĄ** VYSKUPAS Thomas Fulton Montrealyje.

rugsėjo 6 dieną-sekmadienį. Atlaike iškilmingas pamaldas, pasakė pamokslą, primindamas Sovietų žiaurią priespaudą pavergtoje Lietuvoje. Išreiškė susižavėjimą mūsų susitvarkymu, gera išvaizda ir ypač gražiu visų dalyvių giedojimu. Ir tikrai: nesant choro, vietos lietuvių jau nuo seniau gieda visi bendrai ir todėl darniai.

• **LIETUVIŲ DIENOSE TORONTE** dalyvavo ir daug katariniečių. Visus nustebino torontiešių sugebėjimas taip preciziškai — pasigėrėtina! atlikti tikrai didelius darbus. Didinga, gerai suplanuota ir gerai išpildyta programa paliko žiūrovams niekad neužmirštamą įspūdį. Didelė garbė Toronto veikėjams, menininkams bei talentingiems muzikams! Amžinai tegul VIVAT ir CRESCAT ir FLORET!...

• **TARYBOS atstovas A. ŠEŠTİKAS** ir **LB Apylinkės V-bos pirmininkas P. BA IAS**, vyksta į **KL B KRAŠTO TARYBOS** SUVAŽIAVIMĄ Montrealyje.

AR PASKAITAI SAVO VAIKUI LIETUVIŠKŲ LIAUDIES PASAKŲ? JOSE RASI IR GROŽIO IR HUMORO IR ĮSMINTIES!

DRESHER

INSURANCE &
REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. — 7 v.v., šėštadieniais 9 v.r. — 12 v.p.p.

Members of "Better Business" Bureau

Dino

VALYKLA

SPECIALYBĖS:

- BATŲ TAISYMAS
- DRABUŽIŲ PERSIUOVIMAS
- ADYMAS AUDIMU
- MARŠKINIŲ SKALBIMAS
- UŽUOLAUDŲ VALYMAS
- SAUGOJIMAS (STORAGE)
- ZOMŠAS

495-90e AVENUE, LaSalle

365-1143

7661 A CENTRALE, LaSalle

365-7146

2955 ALLARD, Ville Emard

766-2667

TRADICINIAI AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS

PIETŪS

[VYKYS SEKMADIENI]

LAPKRIČIO (NOVEMBER) 10 d. 12 val.

Aušros Vartų parapijos salėje,

1465 de Seve, Montreal,

PROGRAMOJE: • Montrealio Vyrų Oktetas
• Didžioji loterija
• Skanūs pietūs

ĮEJIMAS: \$ 10.00, moksleiviams — \$ 5.00

VISI MALONIAI KVIEČIAMSI DALYVAUTI

montreal

PRANO PAUKŠTAIČIO MIRTIES METINĖS

D. N. BALTRUKONIS

Ilgametis "NL" darbuotojas ir redaktorius PRANAS PAUKŠTAITIS

"Tokia jau gamtos valia, tokia jau žmogaus dalis" — dažnai girdėdavome Praną Paukštaitį kartojant šiuos žodžius. Tai žodžiai, kuriuos jis kalbėdavo kitiems žmonėms į amžinybę iškeliavus. Iškeliavo ir jis...

Prieš metus laiko, SPA LIO 29 d., sekmadienį, Montrealio lietuvių sužinojo, jog Prano Paukštaičio jau nebėra.

Apklankiau aš jį gulintį Wilsono Laidotuvių Koplyčioje bene pirmadienį. Mačiau jį ilsintis atvirame karste. Gulėjo nurimęs, tarsi tik mieguistas, rodo tik pabus ir prakalbės į tave... Deja, paliečiau jo sustingusias rankas — jos šaltos, šaltos... Jis jau tikrai iškeliavo į dausų šalis. Jis jau sėdi ten kažkur aukštai ant vėlių suolelio, su milijonais kitų mūsų tautiečių ir, galbūt, stebi mus čia žemai, gyvus pasilikusius. Vis dar tebėra šančius tą gyvybės estafetę, tą kultūrinės veiklos šviesulą. Iš nusvirusių sustingusių rankų perimame tą pareigų krūvį ir nešame toliau, kol suklupsime. O po to gal atsiras vėl kas nors kitas, kas neš tą šviesulą tolyn, kalbės ir veiks už mus, tęs tą lietuviškosios veiklos darbą, tas nesiliaujančias grumtynes už lietuviybės išlaikymą čionai ir tėvynėje. O ši kova vyksta nuolat, neatlaidžiai, negailėtingai...

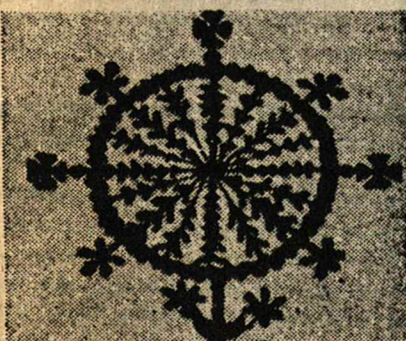
Velionis Pranas Paukštaitis nebesklaidys "Nepriklausomos Lietuvos" lapų, neberašys daugiau apie lietuvišką veiklą, tautiečių džiaugsmus bei vargus čionai ir kitur, apie mūsų kasdienį gyvenimą ir mirtį... Nebėdėlios, nebesustatinės puslapių. O tam darbuli velionis Pranas buvo pašventęs apie trisdešimt metų savo gyvenimo. Pradėjo dirbti šalia mūsų didžiojo publicisto, visuomenininko ir politinio veikėjo Jono Karolio. Iš šio žmogaus jis įgavo daug neįkainuojamo patyrimo. Jis taip pat gerbė kitą žmogaus įsitikinimus, religinius bei politinius, jų būdų skirtumus.

A. a. Pranu Paukštaičiui gavus pirmąjį smūgį prieš šešetą metų ir nuo to laiko pasitraukus iš spaudos darbo — jo vieton stoji kiti žmonės, kurie toliau neša tą kultūrinio darbo našą su pasišventimu ir energija. Reikia tik džiaugtis, kad mūsųose dar yra žmonių, kurie ryžtasi, plūša ir darbuojasi tuose lietuvių dirvose.

Iškeliavo Pranas Paukštaitis, palikdamas mus prieš metus laiko. Išlydėjome mes jį į amžinąją kelionę lapkričio 1 d. — Visų Šventųjų Dieną, dieną prieš Vėlines.

Liepsnų žirgais išskrido ten jis į dausų šalis, pas savo tėvus, senelius, protėvius. Su paskutiniu dūmų kamuo — lėliu pradingo jis iš mūsų akiračio. Teliko tik atsiminimai. O liko jų labai, labai daug.

Tai gi, artėjant šiai rimties ir susimąstymo Vėlinių dienai, gaubiami vėlyvo rudens rūkų, kuomet kris žemėn paskutiniai nuytę geltoni, žali ir raudoni klevų bei ažuolų lapai, mes su daugeliu kitų mums brangių, neužmirštų žmonių, prisiminsime ir Praną Paukštaitį.

PATARNAVIMAS — GREITAS IR TIKSLUS!

533-1121 (416) 822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE

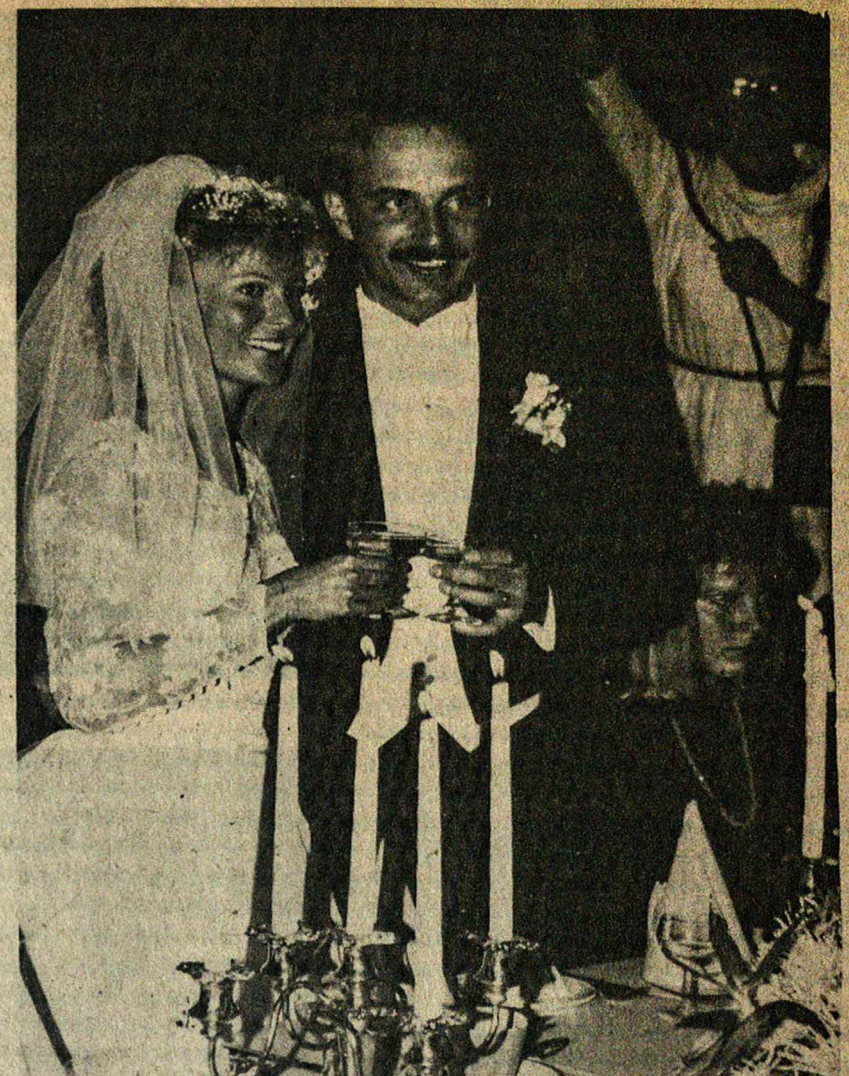
Walter Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

V. Bačėnas

1551 Bloor St. W.
TORONTO, Ont.
M6P 1A5

ALL SEASONS TRAVEL, B.D.
Visais kelionių reikalais bet kur pasaulyje skambinti:

TEL.: 533-3531

Jaunavedžiai KRISTINA ir ANDRIUS GUSTAINIAI Nuotr. R. Otto

NAUJOJI JAUNAVEDŽIŲ PORA

Lietinga spalio penkta diena apsupa Montrealio miestą. Bet dviejų jaunuolių širdyse švietė saulutė. Susirinko artimieji ir draugai vestuvių apeigomis pasidžiaugti Aušros Vartų bažnyčioje, šaunios porės Kristinos Kličiūtės ir Andriaus Gustainio sutuoktuvėmis.

Pilna bažnyčia laukė jaunosios ir jos pamergės atvažiavimo. /Esu tikra, Andrius irgi nekantriai laukė, nes vėlavomės 10 minučių!/. Palydimi Aleksandro Stankevičiaus vargonų grojimo, įėjo jaunojo tėvai Agutė ir Vytautas Gustainiai ir jaunosios motina Ina Kličienė. Tuojau po jų sekė pamergės Kristinos draugės Daiva Piečaitytė ir Ina Lukoševičiūtė, Andriaus sesuo Jancinta Gustainytė — Harding ir pirmoji pamergė, jaunosios sesuo Asta Kličiūtė — Staškevičienė. Jauniausioji pamergė buvo Liana Šipelytė, torontietė, Kristinos pusės sėrė. Pabroliai sutiko įeinančias: pirmas pabrolis Rudy di Paoli, Andriaus geriausias draugas, Astos vyras Linas Staškevičius, Jancintos vyras David Harding ir Andriaus pusbrolis Charles Walsh Jr.

Įvedama savo tėvelio Algio Kličiaus, įėjo nepaprastai graži jaunoji — Kristina. Atsiveikinusios su tėveliais, Kristina paėmė Andriaus ranką ir nusilenkė, priėjo prie al-

toriaus. Mišias laikė Tėv. Juozas Aranauskas, o patarėjas Romas Otto, Jr. montrealietis ir Vitolis Šipelis, torontietis.

Tuoju po mišių /dar lijo!/. visi važiavo į Chateaubriand, Holiday Inn viešbučio salę pasivaikinti ir laukti jaunųjų su palydovais atvykimo. Nuotraukas atlikę viešbutyje ir lauke /nes prašvito saulutė/Kristina Andrius, pamergės ir pabroliai įėjo į salę tradiciniai mesdami saldinius. Pasisveikinę su tėvais, jaunieji ir palydovai atsėdė prie garbės stalo.

Šio vakaro pranešėjai buvo jaunosios dėdė ir dėdė Rūta ir Raimondas Kličiai. Įdomiai ir įvairiai jie pristatė Kristiną, Andrių, pamerges, pabrolius ir svečius /baisu net darėsi, atrodo, kad jie žinojo daugiau apie mus, negu mes patys!/. Skanių vaišių metu vyko tėvėlių pasveikinimai, svečių linkėjimai ir svečios Aldonos Ottienės karvojaus pristatymas ir žodis. Tada jaunoji pora — Kristina ir Andrius Gustainiai — padėkoję visiems, pradėjo balių jaunųjų valsu.

Labai smagiai visi pasilinksmino iki ankstyvaus ryto /o sekančią dieną vaišės vyko ir vėl — jaunosios ir jaunojo tėvų namuose/. Visi išlydėjo jaunuosius, Kristiną ir Andrių Gustainius, muzikai grojant, į naują vedybinį gyvenimą.

Daiva Piečaitytė

"THE NEW MULTICUP DENTURE"

It's Made of a
Prolastic Soft
Silicone Base with
Small Suction Cups.

"Suction cups" laiko tvirtai! Jūsų dantų plokštelė laikysis be nemalonaus klijavimo. Sumažina dantų smegenų erzimą ir skausmą. Ypatingai rekomenduojama žemutinėms plokštelėms.

"Suction cups" pritaikomos jūsų turimoms dantų plokštelėms per 24 valandas.

ATLANTIC LABORATORY

in Guy Metro Station - Boutiques Level, Suite 26
937-2834

LAI DOJIMO ISTAIGA

FUNERAL HOME

J. F. Wilson & Sons Inc.

123 Maple Blvd.

Chateauguy,

Tel: 691-4763

5784 Verdun Av

Verdun, Que.,

Tel: 767-9956

MODERNIOS KOPLYČIOS

MIRUSIEJI:

• KAUSYLA Juozas, 80 m. amžiaus mirė ir palaidotas iš Šv. Kazimiero bažnyčios Cote des Neiges kapinėse.

• BLAUZDŽIUNAS Jurgis su dukterim Vida buvo nuvykęs į savo sesers, buv. Lietuvos Operos solistės Izabelės Motekaitienės laidotuves Chicagoje.

• KLB KRAŠTO TARYBOS SESIJOS proga, šeštadienį. SPALIO 28 d., 7:30 val. Aušros Vartų Parapijos salėje vyks New Yorko Dainos Vieneto HARMONIJA koncertas.

PAKEISTAS LAIKAS

Nuo šio SEKMADIENIO, 27 SPALIO, laikrodžiai atsuka - mi vieną valandą atgal. Pradedamas žiemos laikas.

• RŪTOS KLUBAS rengiasi savo tradiciniam metiniam BAZARUI, kuris įvyks LAPKRIOČIO 30- GRUODŽIO 1 d. d. Aušros Vartų Parapijos salėje.

GRAŽIOS VESTUVĖS

Kristinos Kličiūtės ir Andriaus Gustainio vestuvės įvyko spalio 5 d., ankstyvo popietėj Aušros Vartų bažnyčioje, kur kleb. J. Aranauskas visų akivaizdoje priėmė jaunųjų priesaiką. Pamaldas gražiomis giesmėmis palvairino Aušros Vartų Parapijos vhoras, vedamas muz. A. Stankevičiaus.

Pagal gražią tradiciją jaunoji dėvėjo savo motinos vestuvinę suknelę.

Vestuvių puota vyko Holiday Inn "Chateaubirand" viešbučio salėje. Buvo atvykę svečių netikiš tolimiausių

Kanados vietovių, bet ir iš įvairių Amerikos valstijų ir net iš Lietuvos.

Tarpe kitų sveikinimų ir linkėjimų, Gustainių giminių vardu sveikino Andriaus pusseserė Joana Vizgirdaitė ir "Gintaro" Ansamblio vardu Silvija Staškevičienė, teikdama ilgametį "Gintaro" narei ir dabartinei jo tautinių šokių vadovei Kristinai tautiniais rūbais aprengtą lėlių porėlę. Po įvairių sveikinimų, padėkų, vaišių ir šokių jaunieji per svečių sudarytus vartus buvo išlydėti povestuvinėn ke lionėn į Havajus. B.S.

Montrealio "Gintaro" Ansamblio birbynininkai

ir šokėjos. Nuotr. R. Otto

VERTA PASITIKRINTI KOKIĄ NAMŲ APDRAUDĄ TURITE

NE TIK KIEK APDRAUSTA, BET IR KAS APDRAUSTA
(IR KAS NEAPDRAUSTA).
- VAGYSTĖ YRA DAŽNAS REIŠKINYS
- LABAI PRAVARTU APDRAUSTI INVENTORIŲ NAUJO
ATPIRKIMO KAINA - KAINUOJA NEDAUG.
- AR PAKANKAMAI APDRAUSTA?
(KIEK KAINUOTŲ TOKĮ PASTATĄ PASTATYTI DABAR?)

KREIPKITĖS Į:

Adamonis Insurance Agency Inc.
Tel. 722-3545

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS

DUPLEX FOR SALE

Built 1951, 2X5½, garage, driveway for 3 cars, bus on the corner, 7 min. from Metro, immaculate moving condition, immediate double occupancy. Appointment only: John, Tel: 279-1151. No agents!

PARDUODAMAS MEDUS!

Bitininkas FRANK, 1575 Louise, Chomedey, Laval
Tel.: 669-6171

Skambinti savaitės dienomis po 5 val. p.p.

HONEY FOR SALE!

Direct from the Beekeeper. \$1.00 a pound.
Delivery could be arranged too! Please call:
Tel.: 627-1328.

**TONY
PHOTO
STUDIO**

PORTRAITS
PASSEPORT • COMMERCIAL
MARRIAGE • WEDDINGS
2540 rue SHERBROOKE, E.

TONY LAURINAITIS

MONTREAL, P.Q. H2K 1E9

525-8971

TRANS QUÉBEC SIDINGS LTD

ALUMINIJAUS DURYŠ, LANGAI, STOGELIAI,
APKALIMAI ALUMINIJUM, PLIENU, PLASTINE
MEDZIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR
APDRAUSTAS

Savininkas: JOHN OSKOWICZ

3351 Belair St., Montreal, Que., H2A 2A5

Telefonas: 721-9496

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:

CERTIFIKATUS min. \$ 1,000.00
1 metų 8.75%
TERMINUOTUS INDELIUS
1 metų 8.5 %
180 d. - 364 d. 8.25%
120 d. - 179 d. 8. %
60 d. - 119 d. 7.75 %
30 d. - 59 d. 7.5 %
TRUMPALAIKIUS INDELIUS
už \$ 20,000 ar daugiau
TAUPOMOSIOS SĄSKAITOS
specialios 6.25%
Su draudimu 6. %
Kasdieninės 5.75%
ČEKIŲ SĄSKAITAS 5 %

DUODA

PASKOLAS:

NEKILNOJAMO
TURTO IR
ASMENINĖS
PASKOLOS
MIRTIES
ATVEJU
DRAUDŽIAMOS
IKI \$ 10,000

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS

1475 De Seve 3907 A Rosemont
Pirm. Antradien. Treč. 9:00 - 3:00
Ketvirtadieniais 12:00 - 8:00
Penktadieniais 10:00 - 6:00
Sekmadieniais nuo SPALIO 15 iki GEGUŽES 15 d. abiejose
parapijos salėse dirbama nuo 10:30 - 12:30 v. al.

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A ROSEMONT BLVD. MONTREAL, QUE. H1X 1L7

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 - 35th Avenue, Montreal H1T-3A6

TEL. 727-3120 Namų 376-3781

Albertas NORKELIONAS, B.A. C.S.C., I.B.

Komercinio, privataus turto, automobilių
atsakomybės, gyvybės draudimas

Agentūra veikia nuo 1945 m.

MEMBER

FOTO M.L.S.
SYSTEM

D.N. BALTRUKONIS

IMMEUBLES - CLASSIC INC.

Nekilnojamo Turto visapusiškas patarnavimas

PIRKIMAS - PARDAVIMAS

445 Jean Talon W. Suite 305, Montreal, P.Q. H3N1R1

Tel. Business: 273-9181 ; Residence: 737-0844.

Tel.: Business: 482-0772

Residence: 767-4690

JONAS IR CÔTÉ

REALTIES

5159 De Maisonneuve West,
Montreal, P.Q. H4A 1Z3

VINCAS PIEČAITIS

Nekilnojamo turto patarnavimas Montrealyje

Maurice Kaplan

Kailių Siuvėjas

Tel 767-6183 dabar pakeistas į: 288-9646

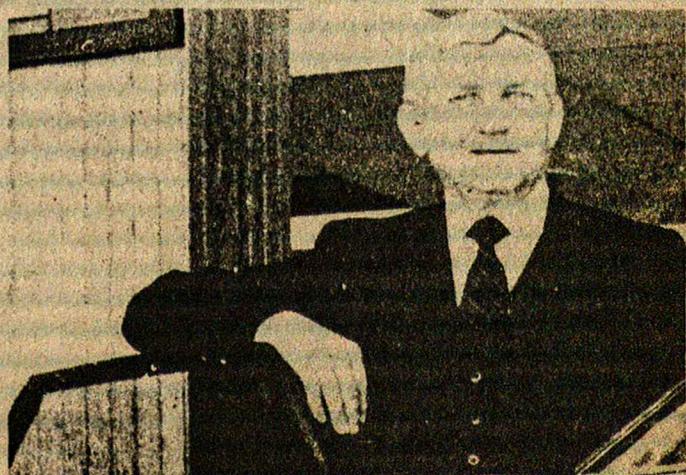
- Didelis pasirinkimas gatavų paltų
- Vasaros laiku saugojimas (Storage)
- Taisau ir remdėliuoju
- Siuvu ir parduodu

1449 rue St. Alexandre, Suite 500 A
Montreal, P.Q. H3A 2G6

Tel: 288-9646

montreal west automobile

11 WESTMINSTER SOUTH MONTREAL WEST

LEONAS GURECKAS,
SALES MANAGER

Tel. 489-5391

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

ANNUAL BAZAAR
Tuesday, November 5 -th., from 6 p.m. to 9 p.m.,
and Wednesday, November 6 -th., from 10 a.m. to
7 p.m. BETH AARON HALL, 8125 Stuart Ave.,
Park Extension. Bargains for the whole family.
BETH AARON SISTERHOOD

GERBIAMIEJI SKAITYTOJAI, BŪTŲ LABAI GERAI, JEIGU
IKI ŠIO MĖNESIO PABAIGOS ATSIŪSTUMĖTE "NL" PRE-
NUMERATĄ UŽ ŠIUOS METUS. KITAIP PAŠTAS REIKALAUŠ
IŠ MŪSŲ PABRANGINTOS SIUNTOS. DĖKOJAME! -NL-

Dr. J. MALISKA
D.D.S.
DANTŲ GYDYTOJAS-CHIRURGAS
1110 St. Catherine St. W.
Suite 600, Montreal, P.Q.
Tel. Bus.: 866-8235
Namų: 761-4675

Dr. Philip Stulginski
D.D.S.
Dantų gydytojas - chirurgas
8806 Centrale, coin corner 45e ave.
suite 209. 364-4658
Tel: 364-4658

M. CUSSON R. GENDRON VAISTINĖ
Atidaryta kasdien nuo 9 val. r. iki 10 val. v.
Šeštadieniais: nuo 9 val. r. iki 9:30 val. vak.
Sekmadieniais: nuo 10 val. r. iki 9:30 val. vak.
GREITAS, NEKAINUČJANTIS PRISTATYMAS
7635 Central St. Ville La Salle, P.Q. H8P 1L2
Tel.: 366-9742 ir 365-0505

Dr. A. S. POPIERAITIS
B.A. M.D. C.M. M.Sc. L.M.C.C. F.R.C.S. (c)
MEDICAL ARTS BUILDING, 1538 Sherbrooke St. W. Suite 215,
Montreal, P.Q. TEL: 931-4924

ADVOKATAS
VICTOR E. RUDINSKAS
B. Eng., M. Eng., L.L.B., B.C.L.
4701 Bannantyne, Verdun (kampas 2-nd Ave.), P.Q.
H4G 1E6 TEL. Bureau: 769-8824;
Residence: 366-6245

NOTARAI
J. BERNOTAS - RŪTA POCAUSKAS
5 Place Ville Marie, Suite 1220
Montreal, P.Q. H3B 2G2
Tel: (514) 871-1430